

Kršćanska biblioteka

www.monfortanci.com

ŽIVOT U ISUSU KRISTU – ŠKOLA SVETOSTI

don Giovanni Rossi

ŽIVOT U ISUSU KRISTU, ŠKOLA SVETOSTI

Naslov: **Život u Isusu Kristu, škola svetosti**

Autor: **don Giovanni Rossi**, (Asiz, Bogojavljenje 1957.)

Izdano s dopuštenjem crkvenih poglavara, Zagreb, 1961.

Molitva za svetost euharistijskoj duši Srca Isusova

Srce Isusovo, ljubavi moja, ljubi me!
Srce Isusovo, najslada pjesmo moja, razveseli me!
Srce Isusovo, vedrino dana mojih, razvedri me!
Srce Isusovo, sunce milosti i života, ogrij me!
Srce Isusovo, živa Riječi i živa Mudrosti, uči me!
Srce Isusovo, blago milosrđa, pomiluj me!
Srce Isusovo, prebistri studenče Božji, operi me!
Srce Isusovo, balzame teških rana, iscijeli me!
Srce Isusovo, žitnico rajska, nahrani me!
Srce Isusovo, izvore djevičanskog vina, napoji me!
Srce Isusovo, svjetlo nevinosti, obasjaj me!
Srce Isusovo, neugasiva zvijezdo putnika, vodi me!
Srce Isusovo, goruća žeravico božanstva, zapali me!
Srce Isusovo, stupe čovječanstva, utvrdi me!
Srce Isusovo, ogrado nerazrušiva, brani me!
Srce Isusovo, glase najboljeg savjeta, savjetuj me!
Srce Isusovo, milino posvećenih duša, posveti me!
Srce Isusovo, pećino nježnih golubica, sakrij me!
Srce Isusovo, luko u olujama života, zaštiti me!
Srce Isusovo, sjaju svih ljepota, ispuni me!
Srce Isusovo, kraljevstvo nebesko među nama, osvoji me!
Srce Isusovo, otvoreno utočište pokajnika, spasi me!
Srce Isusovo, svadbeno ruho moje, zaodjeni me!
Srce Isusovo, kruno neba i zemlje, ovjenčaj me!
Srce Isusovo, vječni Raju moj, primi me!

Ave Marija

Ima samo jedna asketska škola, koja može kršćanina dovesti k svetosti i k apostolatu: škola Isusa Krista.

On je zabranio svojim učenicima da se nazivaju učitelji i ustvrdio da je samo On Učitelj.

Ipak, kršćanin koji vjeruje, ljubi i nasljeđuje Isusa savršenim načinom, postaje i sam put, istina i život mnoge braće.

Kad čovjek postane svet, on je nužno spasitelj duša, kao svjetiljka koja goreći svijetli.

Isusov život u nama iznutra je svetost, izvana apostolat.

Ne mogu svi postati bogati, učeni, umjetnici, ali svi mogu postati veliki sveci i veliki apostoli. Jer Isus, koji mistično živi u Crkvi i sakramentalno u Euharistiji, ne zove samo svakog čovjeka na savršenost i na apostolat, nego s neiscrpljivom dobrotom daruje svoju milost svakomu koji sluša Njegov poziv.

Svojom objavom čini ga slobodnim u pameti, u srcu, u duhu i sposobnim da pretvori u radost svako zemaljsko trpljenje i protivštinu; po svojim ga sakramentima pobožanstvenjuje; u promatranju ujedinjuje ga sa sobom; preko providnosti i poslušnosti očituje mu svoju volju; u razmišljanju, u molitvi i u bratskoj ljubavi uzdiže ga do samog svog života stvarajući od njega novo stvorenje.

I kršćanin, okrijepljen Isusovom milošću, junački nadvladava boli, teškoće, zapreke, napasti kojih mora biti na njegovu putu k savršenosti i sa sigurnošću uzdiže za svojim vječnim sjedinjenjem s Isusom u Raju.

Samo je Isusu Kristu temelj, po Isusu Kristu sredstvo, s Isusom Kristom nagrada svetosti i apostolata.

Svećenik Ivan Rossi

U ISUSU KRISTU

Kako je Božja Riječ u Nazaretu sa sobom u jednoj Osobi ujedinila čovječju narav, tako je Isus, Utjelovljena Riječ, po zaslugama svoje Muke tajanstveno ujedinio sa sobom čitavo čovječanstvo, koje je On otkupio i stvorio s njime samo jedno tijelo, ne fizičko, ne moralno, nego stvarno i mistično.

Crkva je ljudsko društvo mistično ujedinjeno u jedno tijelo u Isusu Kristu.

Glava, Srce, Duh Isusov zaista su glava, srce, duh otkupljenog čovječanstva. «Mi smo u Isusu samo jedno tijelo» (Ef 4, 4). Zbog toga Isus je nazvan Kraljem svih naroda i Njegovo je Srce postalo središte svih srdaca.

Isus je sebe usporedio sa stijenom na kojoj je temelj zgrade i kako je ona nerazdjeljiva od te zgrade, tako je i On nerazdjeljiv od svoje Crkve.

U prisposobi o buntovnim vinogradarima, koreći Židove što Ga nisu priznali Bogom i Kraljem, Isus im je spomenuo ono Davidovo proročanstvo: «Zar niste nikad čitali u Pismima: Kamen koji odbaciše zidari postao je ugaoni kamen; Gospodin je to učinio i divna je stvar pred našim očima?» (Mt 21, 42).

Sv. Petar u svojoj Prvoj poslanici ovako je opominjao kršćane:

«Pristupite k Njemu, Isusu Kristu, tom živom kamenu, koji su, istina, ljudi odbacili, ali koji je Bog odabrao i proslavio, a i vi ste, kao živo kamenje nazidani na Njemu da prinosite duhovne žrtve ugodne Bogu» (1 Petr 2, 4 – 5).

Sv. Pavao vidio je Isusa predočena u onoj duhovnoj stijeni, koja je pratila u pustinji izraelski narod, iz koje je tajanstveno šiknula voda koju su svi pili. Više puta je isticao, da želi propovijedati samo Gospodina našega. Isusa Krista, jer se vjera ne temelji na ljudskoj mudrosti, nego na božanskoj Isusovoj krjeposti. U Prvoj poslanici Korinćanima pisao je: «Neka svak pazi kako zida, jer nitko ne može postaviti drugi temelj osim onoga koji je postavljen, a to je Isus Krist» (1 Kor 3, 10 – 11).

U kršćanstvu, kao i u kršćaninu, sve je i u svemu je Isus.

Bez Isusa svaki je trud uzaludan.

Bez Isusa svako je penjanje isprazno naprezanje.

Bez Isusa svaki poduhvat propada.

Bez Isusa svako društvo umire.

Bez Isusa svako je skupljanje rasipanje.

On je Učitelj i Istina.

On je Loza i Život.
On je Vođa i Put.

Vječnost i vrijeme, proroštvo i povijest, život društveni i pojedinačni, vjera i znanost, milost i sloboda, bol i radost, sve se to nalazi i oplemenjuje u Isusu Kristu.

Isus Krist nije stranac ni jednog vremena, ni jednom narodu, ni jednom umu, jer je On Bog. Zbog toga je ljudska duša, koja je učinjena za Boga, već po naravi kršćanska.

Isus, u kojeg vjerujemo, svrhunaravna je istina koja osvjetljuje tajne Božje i čovječje.

Isus, kojega ljubimo, božanski je život koji čovječje srce napunja ljepotom, dobrotom, jakošću, radošću i ljubavlju bez mjere i bez kraja.

Isus, kojega nasljedujemo, siguran je i sjajan put po kojemu se čovjek, taj putnik u vječnost, može lako popeti do savršenosti i stići u Raj.

ISUS, U KOJEGA VJERUJEMO

Vjera u Isusa, Utjelovljenu Riječ, najveći je Božji dar.

Mi poznajemo neku stvorenu stvar, koja je ograničena, i kad je potpuno shvaćamo, to se zove znanost.

Mi poznajemo Isusa Krista, koji je Bog, Stvoritelj, Neizmjeran, i kad nas Njegovo svjetlo prosvjetli, ta se objava zove vjera.

Kako u sunčanom svjetlu mi vidimo sunce kad se ono diže na obzorju, tako u svjetlu Isusa Krista mi svrhunaravno vidimo Isusa Krista kad se On pojavljuje na nebu naše duše: to je svjetlo vjere.

Nekog čovjeka treba najprije poznati i onda mu vjerujemo. U Isusa Krista Boga trebamo najprije vjerovati i onda upoznajemo tko je On.

Isus donosi svjetlo Božje, svjetlo povijesti i svake duše.

To je On svečano izjavio na blagdan Sjenica govoreći s brda Morije, u sjaju zlatnih svijećnjaka: «Ja sam svjetlo svijeta; tko ide za Mnom, ne će stupati u tami, nego će imati svjetlo života» (Iv 8, 12).

Nije moguće vjerovati u Isusa bez Isusa. Nema učitelja i duhovnog vođe koji bi bio mudriji od Njega.

On je sam to rekao: «Samo je jedan Učitelj. Vi ste svi braća» (Mt 23, 8); «Ja sam s vama do svršetka svijeta» (Mt 28, 20).

Sveti Pavao je imao mudrost vjere kad je mogao reći: «Ne živim više ja, nego Krist živi u meni» (Gal 2, 20) i poticao je Rimljane da se dadu «obući u našega Gospodina Isusa Krista» (Rimlj 13, 14), tj. neka puste da ih On osvoji i posveti, da mogu u Nj vjerovati.

Pisao je sv. Ivan: «Tko vjeruje u Sina Božjega, ima u sebi svjedočanstvo Božje. A svjedočanstvo je ovo: da nam je Bog dao vječni život. I taj je život u Njegovu Sinu. Tko ima Sina, ima život, a tko nema Sina, nema života» (1 Iv 5, 10 – 12).

Bolje je biti slijep u očima i ne vidjeti svjetla, nego biti slijep u duhu i ne vidjeti Tvorca svjetla, Isusa. Oni koji mogu reći kao Ivan Evanđelist: «Vidjeli smo Ga svojim očima ... naše su ruke doticale Riječ života» (1 Iv 1,1), našli su sjaj istine za svoj um i potpunu radost za svoje srce.

Čovjek koji ne vjeruje leži uzet u svom egoizmu (samoljublju) i prosi od svijeta malo dobrote, radosti, časti, ali njegov duh ostaje prazan i nezadovoljan; čovjek koji vjeruje ima svako bogatstvo, život, mir, moć i slavu. On je postao nebeski čovjek.

Na putu, koji se penje iz Jerihona prema Jeruzalemu, slijepac Bartimej doviknuo je nekog dana Bogu Spasitelju: «Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!» Ljubazni ga Gospodin zapita: «Što hoćeš da ti učinim?» Bartimej odgovori: «Gospodine, da vidim!» (Mk 10, 47 – 51). A Isus, beskrajno dobar, odmah ga usliša.

Ona gorljiva molitva jerihonskog slijepca mora biti i žarka svakidašnja prošnja svakoga kršćanina: Gospodine, koji sunčanim svjetlom osvjetljuješ moje zjenice i sjajem razuma svjetiljku moje pameti, rasvijetli, Bože moj, svojom vjerom tame mog duha.

Nema spasenja bez vjere. Ali je Isus umro za sve ljude i hoće da se svi spase; mora, dakle, darovati svim dušama vjeru po Pavlovoj riječi: «Vjieran je onaj Bog koji nas je pozvao: On će učiniti sve» (1 Solunj 5, 24).

Kad se Isus u Jeruzalemu, izvan sinagoge, susreo sa slijepcem od rođenja kojemu je bio dao vid, zapita ga: «Vjeruješ li u Sina Božjega?» A čudom izliječeni Mu odgovori: «Koji je to, Gospodine, da uzvjerujem u njega?» Isus mu reče: «Ti si Ga vidio; to je Onaj koji govori s tobom.» Onaj prosjak pogleda Ga, vidje čovjeka, a uzvjerova u Boga i reče mu: «Vjerujem, Gospodine!» i pavši ničice pokloni Mu se (Iv 9, 35 – 38).

Ako duša želi vjerovati u Isusa Krista, neka Mu se pokloni: On je već pred njom.

Tko traži vjeru, već je ima, učio je sv. Ambrozije.

Nekada duša koja vjeruje ne osjeća topline i slatkoće svoje vjere.

I sveci su trpjeli ovu bolnu suhoću i nosili je kao pravedno poniženje zbog svojih grijeha i nadvladali je kao dokaz svoje ljubavi prema Njemu.

Sv. Franciska Šantal (Chantal) četrdeset jednu godinu je vršila najodvažnije žrtve za Isusa bez ikakve unutarnje utjehe.

Kao kakav gluhi čovjek, napisao je o njoj sv. Franjo Saleški, svirala je milozvučnu muziku, a nije čula ni jedan njezin zvuk.

Ali vjera je prvo među djelima zaslužnim za vječni život. Ona se može steći samo učenjem povijesti i nauke Isusa Krista, i to od ljudi koji žive u čistoći pameti i srca.

Vjera je Božji dar, ali i razumni poklon jasnog i žarkog uvjerenja.

Bolna tužba odjekuje danas iz Svetohraništa kršćanskim svijetom: to je tužba, što ju je Isus na Posljednjoj večeri upravio Filipu: «O, toliko sam vremena s vama i još Me ne poznajete?» (Iv 14, 9).

Ali bez vjere u Isusa još je žalosniji jauk čovječanstva.

Isus je sunce ljudske povijesti: kad On više ne svijetli, ljudi se više ne prepoznaju i mrze se i ubijaju.

Knjiga vjere, u kojoj je božanskim načinom ocrtan Isusov lik i iz koje Njegova istina vječno odjekuje kroz stoljeća, zove se Evanđelje. Kako je u sjemenci žetva, tako je u evanđeoskoj riječi, trajno živioj, ona ista milost koja je prosvijetlila Nikodema i Samaritanku.

Sakrament vjere, u kojemu se Isus na osobiti način očituje u plamenu ljubavi i u svrhunaravnom svjetlu, to je Euharistija.

U Evanđelju je zora, u Euharistiji podne bez zalaska Isusova života u ljudskoj povijesti.

Evanđelje i Euharistija čuvaju se kao dragocjeno blago u Svetoj Crkvi katoličkoj, apostolskoj, i Papa sa svetom hijerarhijom njihov je nepogrešivi i neprestani čuvar.

Preljepo Isusovo lice i Njegovo Srce bogato neizmjernom ljubavlju svijetle u pameti svakog čovjeka koji moleći **razmišlja** stranice svetog Evanđelja.

Ali od upoznavanja Isusa, koji je živio u dalekoj zemlji Palestini, mnogo je veće svrhunaravno doživljavanje živog Isusa, susret s Njegovom fizičkom i božanskom ličnošću u Euharistiji.

Tko dođe do te vjere, nije nikad besposlen, žalostan, bez pouzdanja, nego sve poduzima i postaje sposoban za bilo koje djelo, pa i za čudesa.

Ni čitav svemir ne može zadovoljiti beskrajne težnje duše, niti joj može pomoći u teškim nutarnjim i vanjskim pogibeljima što ih svaki čas susreće, dok Isus iz svoga sakramenta napunja duh, srce, život svakog čovjeka i pomaže mu ljubazno i božanski u svakoj njegovoj žudnji i slabosti.

Isus je nazočan u Euharistiji sa svojim fizičkim tijelom, sa svojim Srcem, sa svojom dušom, sa svojim božanstvom, kao u Raju, svemoguć i neizmerno dobar.

To je najljepša, najveselija i najzvučnija kršćanska istina.
Toma Akvinski pjevao je Isusu u Presvetom Sakramentu:
Klanjam Ti se smjerno, tajni Bože naš.
Ovdje je i čovjek tajnom obavit:
Vid i opip, okus, varaju se tu,
Al' za čvrstu vjeru dosta je što čuh.
Vjerujem u svemu Kristu Bogu svom.
Daj, da vjera moja uvijek življe sja.

U Evanđelju je skupljeno nekoliko govora i čudesa iz života Isusova u Palestini, ali u Euharistiji Isus je trajno živ i djeluje među nama u punini svoje milosti. Iz velikog sakramenta On neiscrpljivo obogaćuje sve one koji **s pouzdanjem** dolaze k Njemu, svakom mogućnošću vjere, ufanja, ljubavi i najvišom velikodušnošću heroizma.

Tko poslije duga učenja i razmišljanja kršćanske istine još ne bi vjerovao, neka ponizno i s pouzdanjem klekne pred Isusa koji živi u Svetohraništu i neka Mu rekne iskrenom i toplom molitvom: Gospodine, ja hoću da vjerujem u Te! Ti sam imaš riječi vječnoga života! I ovit će ga svjetlo vjere. On je rekao: «Ja sam svjetlo svijeta» (Iv 8, 12).

Više vrijedi jedan sat žarkoga klanjanja pred Svetoostajstvenim Isusom, nego čitav dan dubokog teološkog ili filozofskog umaranja.

Mnogi uče samo znanost vjere: malo ih je koji traže Autora vjere.

Starica u planini koja moli uživa u svojoj priprostoj duši sigurnost i radost vjere, dok učen bogoslovac koji ne moli nekad ima pamet zamračenu sumnjom i srce bez ljubavi.

Sv. Ivan, pošto je u Uvodu svog Evanđelja opjevao ljepote Božje Riječi, s tugom ističe: «I svjetlo sja u tminama, ali ga tmina ne obuze» (Iv 1, 5).

Oholost i sjetilnost tmine su koje smetaju ljudima da upoznaju Isusa.

Na podnožju Tabora, na kojemu se bio preobrazio, Isus upita oca onog mjesječara: «Možeš li vjerovati?» (Mk 9, 22).

Treba biti ponizan i čist da možeš vjerovati. Čovjek ohol i nemoralan ne može vjerovati.

U zamračanju vjere treba se sjetiti da ni kristal ne odražava ljudska lica kad ga zamagli para ili prašina.

Duh se mora često očistiti, ako hoćeš da se na njemu odražava božansko lice Isusovo.

Sveta Ispovijed je svrhunaravna kupelj za duše koje žele vjerovati.

Vjera se diže u srce čovječanstva, kao hram koji je očito vidljiv svima. Podignut je divotan na najvišem brdu svemira i kraljuje nad svim narodima i nad svim vjekovima, nad plemenima svakog doba i svake narodnosti.

Na njegovu najvišem vrhu sja kao zvijezda Djevica, Kristova Majka.

Tisuće svetaca s prozora se pokazuju u sjaju ljepote i zovu mnoštva razasuta po ljudskoj dolini.

Ljudi se tamo penju učeći objavu i kršćansku povijest i moleći kucaju na divnim vratima te božanske bazilike vjere.

Ali nitko ne može ući ako Isus, koji u njoj stanuje, iznutra ne otvori.

A Isus uvodi u hram vjere samo ljude koji su maleni i čisti.

«O Riječi, po kojoj je sve učinjeno i bez koje nije ništa učinjeno! Riječi, koja si prije bilo koje stvari i koja svime vladaš, koja si rekla u početku: - Neka bude svjetlo! – i svjetlo je učinjeno, reci i meni: neka bude svjetlo. I da vidim svjetlo i upoznam sve što nije svjetlo. Jer bez Tebe svjetlo postaje tama, a s Tobom tama postaje svjetlo. Bez Tvog svjetla nema istine, nego je zabluda; nema reda, nego je zbrka; nema znanja, nego je neznanje; nema vida, nego je sljepoća; nema pravog vođe, nego je lutanje; nema života, nego je smrt» (Solil. sv. Augustin).

DIVOTE VJERE

Isus svjetlom svoje vjere ne samo da objavljuje ljudima svoju božansku osobu, nego im još daje Duha Svetoga da upoznaju tajne Božjega života i Njegova djelovanja u čovječanstvu.

«Vjera je, piše sv. Pavao, jamstvo za ono čemu se nadamo i uvjerenje o stvarima koje ne vidimo» (Hebr 11, 1). Ona ljudima objavljuje, sjajnom stalnošću, da je u Riječi Božjoj sav vidljivi svijet bio stvoren i da je u Utjelovljenoj Riječi bio obnovljen i ujedinen poslije grijeha kojim je Adam, odmetnuvši se od Boga, porušio sklad svemira.

U slatkome svjetlu Isusovu sja duhovnost, besmrtnost, sloboda čovjekova, njegovo svrhunaravno uzvišenje u Božje posinovljenje i pokazuje se ravan i čaroban put, kojim se sve ljudske duše, stvorene za vječnu sreću, mogu sigurno i lako popeti u Raj.

«Ovo je volja moga Oca, da tko god vidi Sina i vjeruje u Njega, ima život vječni, i Ja ću ga uskrisiti u Posljednji dan» (Iv 6, 40), rekao je Isus. I s božanskom jasnoćom opet je potvrdio da je čovjek stvoren da upozna, ljubi, i služi Boga svim srcem, svom pameću, svim snagama i onda živi s Njime u vječnom blaženstvu.

«I što će koristiti čovjeku, reče Isus, ako je dobio i čitav svijet ako izgubi svoju dušu? Ili, što će čovjek dati u zamjenu za svoju dušu?» (Mt 16, 26). «Nemojte se bojati onih koji ubijaju tijelo, ali ne mogu ubiti duše» (Mt 10, 28). «Tko izgubi svoj život iz ljubavi prema meni, spasit će ga!» (Lk 9, 24). «Ne gomilajte blago za zemlju ... nego za Nebo» (Mt 6, 19 – 20).

Ovo je jedini i najplemenitiji cilj što u čovjeku budi svrhunaravne ljepote i djela vječnoga života.

Tko živi za vječnost, čini djela koja imaju vječnu vrijednost. A tko živi za ovu prolaznost, čini djela koja imaju prolaznu vrijednost.

Bilo koji razlog življenja koji nije podređen cilju, koji je označio Isus, ponizuje, muči, suši ljudski duh.

U **Isusu** blista mudrost, svemogućnost i neizmjerena dobrota Oca koji upravlja svijetom po preljubaznoj providnosti; sja milost i istina istog Sina Božjega, koji je postao čovjek da otkupi ljudski rod i očituje se slatkost i ljubav Duha Svetoga, koji prebiva u svakoj kršćanskoj duši i posvećuje je, preobrazujući je «od jasnosti u jasnost» (2 Kor 3, 18).

Vjera u Isusa Krista nije samo svjetlo koje osvjetljuje najviša otajstva Božja i čovječja, nego je i božanska snaga, po kojoj čovjek može vršiti djela koja nadmašuju samu njegovu narav. Povijest mučenika, pustinjaka, svetaca; povijest kršćanstva najočitija je potvrda Isusovih riječi: «Tko vjeruje u mene, činit će djela još veća od onih koja činim Ja» (Iv 14, 12). Zato je Ivan evanđelist, slaveći veličinu kršćanske vjere pjevao: «Ovo je pobjeda koja pobjeđuje svijet: vjera naša» (Iv 4, 5).

U napastima vjera osigurava pobjedu: «Sve je moguće onomu koji vjeruje» (Mk 9, 22). «Tko je taj koji pobjeđuje svijet ako ne onaj koji vjeruje da je Isus Sin Božji?» (1 Iv 5, 5).

U bilo kojoj nesreći, duhovnoj ili materijalnoj, vjera obećava da će se «žalost pretvoriti u radost» (Iv 16, 20) i pjeva svakom nevoljniku božanska blaženstva s Gore. «Ne boj se, rekao je Isus Jairu koji je oplakivao smrt svoje kćerke, nego samo vjeruj» (Mk 5, 36).

U boli nekog rastanka ili zapuštenosti vjera stavlja na usta kršćanina slatku apostolovu riječ: «Tko će me ikad moći rastaviti od ljubavi Kristove?» (Rimlj 8, 35).

Radost ove ljubavi dovoljna je da ispuni svaku prazninu.

Zbog naših padova svi se mogu udaljiti od nas, ali vjera uvijek ostaje, u grižnji i u ljubavi, da stavi melem na svaku ranu s Isusovim praštanjem.

U tamnim noćima javnog i pojedinačnog života vjera rasvjetljuje i razvedrava dušu žalosnu i prestrašenu, ponavljajući joj: «Ako uzvjeruješ, vidjet ćeš slavu Božju» (Iv 11, 40). Ne pada list ako Bog ne će. Sve sudjeluje za dobro, čak i grijeh iako se čovjek kaje. Tko vjeruje, uvijek je optimist.

Za čovjeka i za društvo život je teška plovidba: nužan je ljudski napor kao što je vjetar nužan jedrima, ali pilot koji drži kormilo uvijek je Bog koji sve upravlja na svoju veću slavu, u kojoj je i naše dobro.

U smrti vjera nas čini neustrašivima i veselima, pokazujući onomu koji se penje u vječnost otvorena nebesa i Isusa, kako ga je vidio Stjepan za svoga slavnoga kamenovanja.

Vjera, pjevaše sv. Ambrozije, podne je koje ne zna sumraka; ona je na početku vjekovnoga života.

Nikad nije u ove prve dvije tisuće godina svoje povijesti kršćanska vjera imala razdoblje mira: iznutra ju je neprestano napadao raskol, krivovjerstvo oholih i pokvarenost razuzdanih; izvana progonstvo silnika.

Često su je predstavljali ljudi slabi i nespretni, a ipak se nikad nije zaustavila u svom širenju, nego je od stoljeća u stoljeće uvijek sve dublje rasvjetljivala i ljubavju kao kvascem činila da buja društveni život.

U punom žaru svoje vječne mladosti danas ona stupa sa sve većom četom svojih apostola, kao predstraža čovječjeg društvenog uspona i iz Rima sa sigurnošću gleda u budućnost.

Sve što je ljudsko mijenja se i nestaje. Kršćanska vjera sama ostaje nepromjenljiva i nova, dok ne osvoji svu zemlju i sve narode.

Tko vjeruje u Isusa,

- živi s poslušnim štovanjem u svetoj Crkvi katoličkoj. Gdje je Petar, tu je Crkva.
  - svaki dan se hrani razmišljanjem Evanđelja i krijepi se Euharistijom: tim kruhom koji daje snagu mučenicima; tim vinom koje nas napaja nevinošću.
  - ne zadovoljava se vjerskim znanjem iz svoga djetinjstva, nego ga povećava, jer se vjera mora usklađivati s umnim razvojem svakog čovjeka.
  - u napastima protiv vjere on ne raspravlja sa Sotonom, nego uvijek ponavlja: «Vjerujem, Gospodine! Gospodine, pomози mojoj nevjeri!» (Mk 9, 23).
  - živi u uvjerenju: da ako su najveći geniji i najvelikodušnija srca čovječanstva vjerovali, kako je to Rafael naslikao na svojoj Raspravi o sakramentu, onda je i za svakoga razložno vjerovati.
  - često promišlja o tome, da kad bi dah i samo jednog, ma i najmanjeg prigovora mogao potresti plamen kršćanske vjere, već bi se on bio davno utruo. I misli, da kad bi taj plamen bili zapalili obični ljudi, on bi se već ugasio, jer se previše opire njihovim strastima.
  - posvuda gorljivo očituje svoju vjeru molitvom, žrtvom, velikodušnom suradnjom kod svakog misionarskog djela, riječi, štampe, umjetnosti i ljubavi, u radosnom uvjerenju da tko donosi svjetlo, taj prije svega osvjetljuje sama sebe.
  - živi i radi u savršenom skladu s vjerom, da se ni u čemu ne pokaže vjeroloman i sablažnjiv.
  - čini mnoga djela ljubavi: Krist Bog je neizmjerena ljubav: vjera bez djela ljubavi mrtva je. Gdje gori ljubav, tu sja i vjera Isusova, kao što u vatri blista svjetlo. To je bila jednostavna i nenadmašiva apologetika sv. Vinka Paulskoga i sv. Josipa Kotolenga.
  - ljubi sve ljude, pa i nevjernike, heretike, šizmatike i moli za njih, ali u pitanjima vjere ne pripuštaj ni sjene nagodbe sa zabludom.
  - veoma je oprezan u čitanju knjiga protiv vjere, jer one uvijek čine zlo, osim ako je dužan po svojoj zvaničnoj ili apostolskoj službi da ih čita.
- Tko vjeruje u Isusa, živi s pameću u Evanđelju, sa srcem u Svetohraništu, uvijek budan i spreman da sluša riječi neprevarljivog tumača Objave, a to je Isusov namjesnik na zemlji, Papa.

«Sve što se vidi očima neka snažno bude udaljeno od našeg srca. Samo čist i jednostavan um može brzim letom stići do Stvoritelja anđela, ljudi i svih stvari. Duša koja ostavlja najniže stvari da se digne do najviših, postavlja svoj stan na strmenite visine i s najviših litica

promatra orlovim očima Sunce pravde. Ništa, zaista, nije ljepše ni ugodnije kao promatrati u tajnosti svog uma i srca samo Isusa, Boga, i na čudesan način nevidljivo gledati Nevidljivoga, uživati nezemaljsku, nego drugu slatkoću, i gledati ne ovo, nego drugo svjetlo. Doista, ovo zemaljsko svjetlo, koje je zatvoreno u jednom mjestu i u vremenu koje se mijenja prekidanjima noći i koje nam je zajedničko s crvima i sa životinjama, u poredbi s onim vrhovnim svjetlom, ne može se nazivati svjetlo, nego radije noć» (sv. Augustin).

ISUS, KOJEGA LJUBIMO

Tko vjeruje u Isusa Krista, ne može da Ga ne ljubi beskrajno, jer je On neizmjerena ljepota i dobrota.

Nitko nas nije ljubio kao Isus. Njegova ljubav prema čovjeku nadmašuje ljubav kojom čovjek može ljubiti sama sebe.

Isus nas je ljubio od vječnosti, premda je vidio mnoštvo grijeha, nezahvalnosti, nehaja, izdaja naših. I kao grješnike otkupio nas je, izvršivši dragovoljno, djelo ljubavi veće od samog stvaranja.

Sv. Pavao apostol, pun zahvalnosti, ponavlja s najživljim ganućem: «Krist me ljubio i dao je svega sebe za me» (Gal 2, 20).

Sv. Augustin kao da plače od nježnosti kad, obraćajući se Isusu, govori Mu: «Kad me nije bilo, Ti si me stvorio, Gospodine. Kad sam lutao daleko od Tebe, Ti si me vratio natrag k svom Srcu».

Nikad ne ćemo dovoljno zaroniti u razmišljanje onih riječi kojima je Isus izrazio svoju ljubav prema nama, kad je na Posljednjoj večeri rekao: «Kako je Otac ljubio Mene, tako sam Ja ljubio vas» (Iv 15, 9). On nas je ljubio bez kraja.

Utjelovljenjem Gospodin svemira učinio se čovjekom i poništio sama sebe da može govoriti, trpjeti kao mi i umrijeti za nas.

Tko da ne zaplače od ljubavi pred betlehemske Djetesce?

Tko da se ne zanese udivljenjem pred Bogom, Stvoriteljem svijeta, koji radi i sluša u nazaretskoj šutnji?

U svakoj zgodi svog života Isus kao da je više nastojao pokazati svoju neizmjernu ljubav negoli očitovati svoje božanstvo.

Pred bolnim prizorom ljudskih nesreća, slijepih, gubavih, gluhoonijemih, Jaira, udovice iz Naima, Lazarevih sestara, svih uzetih, svih tisuća bolesnika koje su nosili k Njemu iz svakog sela u Palestini, Njegovo je Srce, puno dobrote, množilo čudesa svoga svemogućstva.

Djeca bi Ga raznježila; narod, koji bijaše gladan Boga i kruha, ganuo bi Ga na sažaljenje.

Plakao je nad mrtvim prijateljem Lazarom i zaplakao je nad Jeruzalemom koji je domalo imao biti razoren.

Jedan Ga je usklik neprestano pratio na Njegovu kratkom umrlom putu: kako je dobar Isus!

Druge godine svoga javnog života On je iz sinagoge u Kafarnaumu navijestio da će dati ljudima za hranu svoje Tijelo i za piće svoju Krv. I beskrajno se radovao kad je, one noći kad je bio izdan, napokon mogao da pod oblike kruha i vina stavi svoje Tijelo i Krv i zauvijek ostane Hrana, Drug, Učitelj ljudskih masa koje putuju u vječnost.

Nitko ne može uprijeti pogled u sunce, ali ipak uživa njegovo svjetlo i toplinu. Tako čovjek ne može vidjeti Isusa u Euharistiji, ali može uživati svu Njegovu slast i milost.

Neiskazana je tajna neizmjerne ljubavi jedna Pričest, po kojoj Onaj, kojega ne može obuhvatiti svemir, bira sebi stan u malenom čovječjem srcu.

Pošto je pričestio svoje apostole na Posljednjoj večeri, silazeći sa Siona u Getsemani, Isus je ispjevao najsladše kitice svoje neizmjerne ljubavi, što ih je sv. Ivan sačuvao u svom Evandjelju. On je rekao apostolima: «Vi ste moji prijatelji, ne ću vas više zvati slugama» (Iv 15, 14 – 15).

A Oca je molio: «Oče, da svi budu jedno. Kao što si Ti, Oče, u meni, i ja u tebi, tako neka i oni budu u nama budu JEDNO.» (Iv 17, 21).

Prije nego će Juda ući u Maslinski vrt da Ga preda u ruke Sinedrija, Isus kao dobri Samarijanac uze na svoja ramena grješno i bolesno čovječanstvo i prisjedini ga u sebe krvavom agonijom. I mi postadosmo u Isusu samo jedno tijelo i samo jedan duh, sinovi istoga Oca. «Ne molim te samo za njih, nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene». (Iv 17, 20).

Na Veliki petak Isus je htio da bude bičevan, trnjem okrunjen i da umre raspet, u najžešćim bolima, ne zato što bi bila nužna tolika muka za naše spasenje, nego da ljudi po Njegovu bezgraničnom trpljenju shvate neizmjernost Njegove ljubavi prema nama.

S križa je On mogao uistinu reći: «Svršeno je!» (Iv 19, 30).

Još i danas Isus gleda i govori svakom čovjeku koji Ga promatra.

Još On širi ruke da privuče k sebi onoga koji Mu je mnogo puta čavlima pribio ruke.

Još On traži s neizmjernom dobrotom onoga koji je svojim grijehom pribio Njegove noge na mučeničko drvo.

Još On dovikuje: «Vrati se» onomu koji je sa žuči ogorčio Njegove usne.

Još Njegovo Srce kuca ljubavlju prema duši koja Ga je probola najcrnjom nezahvalnošću.

O neizmerna ljubavi! O propeta ljubavi!

«On je umro za sve, da oni koji žive ne žive više za sebe, nego za Njega koji je umro iz ljubavi prema njima» (2 Kor 5, 15).

Najveći je dokaz ljubavi smrt; ali Isusova ljubav prema nama nadvladala je smrt, jer je On u sv. Misi ne samo trajno učinio uspomenu svoje žrtve na križu, nego je htio da se ona mistično, svaki dan, općenito ponavlja za sve vijeke.

Ne može se protumačiti posvetna životnost Crkve bez euharistijske Žrtve, u kojoj sam Isus neiscrpljivo izliva na čovječanstvo milosti i divote svog otkupljenja ljubavi.

Svetom Misom može se svaki kršćanin dostojno klanjati svom Bogu; može zadovoljiti za sve dugove kojima se po grijehu zadužio prema Njegovoj pravdi; može Mu zahvaljivati na Njegovim dobročinstvima; može sigurno postići svaku milost i pomoć.

Cijena Krvi Krista Boga nadmašuje svaku vrijednost.

Oltar svake Mise, s Križem Kalvarije, diže se nad svijetom kao most milosti i mira između Neba i zemlje, između Boga i čovjeka.

Ni jedno djelo pokore, pa ni najoštrije i najdublje, ni jedno mučeništvo krvi ili djevičanstva, ni jedno hodočašće ili prošnja, pa ni molitva svih svetaca i anđela u Raju ne vrijedi koliko jedna Misa.

Ali Isus, pošto je ovjekovječio u presvetoj Euharistiji svoj život i u svetoj Misi svoju smrt, htio je također ostati s nama, da bi nam po neizmjernom milosrđu oprostio kad god sagriješimo, a kajemo se iskreno.

«Ja sam liječnik, mislio je na gozbi kod Levija: «Ne trebaju liječnika zdravi, nego bolesni» (Mk 2, 17). I dao je sliku svoje milosrdne dobrote u lijepim prisposodobama o rasipnom sinu, o izgubljenoj drahmi, o dobrom pastiru.

Na uskrsnu večer, kad se živ pojavio u dvorani, pokaza apostolima rane svojih ruku i prsiju, da im dokaže da je On zaista njihov propeti Učitelj.

Rekao im je: «Mir vama»; i pošto je dahnuo na njih Duha Svetoga, dodade: «Svi grijesi koje otpustite bit će otpušteni» (Iv 20, 19 – 23). Tim riječima Isus je ustanovio sv. Ispovijed.

Tako Isus, u osobama svojih svećenika na euharistijskom oltaru posvećuje i trajno pretvara kruh i vino u svoje Tijelo i u svoju Krv; a u sakramentu Ispovijedi pretvara duše, zamračene grijehom, mučene grižnjom i uznemiravane od Sotone, u raj svjetla, mira i milosti.

Nema grijeha osim grijeha protiv Duha Svetoga kojega Isus ne će oprostiti u sakramentu Pokore, nema baštinjene mane koju ne će nadvladati, nema grješnog običaja koji ne će

zaustaviti, nema navike koju ne će skršiti, nema praznine koju ne će ispuniti, nema zločina koji ne će izbrisati ako čovjek moli oprostjenje.

Može se dogoditi da se čovjek udaljio od očinske kuće i proigrao primljeno blago naravi i milosti; ali ga Isus ne će nikada zaboraviti. Samo čovjek može zaboraviti Boga.

Može ležati u najžalosnijoj bijedi prezren od svijeta kao propao čovjek, ali ga nikada ne će zapustiti ni prezreti Isus.

Rasipni sin koji, da ne umre od gladi ustane iz čudnog bezdana svoga grijeha da pođe putem svoga pokajanja, uvijek će naći Boga Oca raskriljenih ruku i srca, sretna što mu može vratiti bijelu haljinu nevinosti, zlatni kraljevski prsten, srebrnu obuću novog apostolata.

Nikad ne će na svijetu biti toliko grješnika da bi mogli premašiti Isusovo milosrđe.

U kršćanstvu, u svaku zoru Petrov pijevac pjeva navještaj Božjeg milosrđa, a u žalosno veće svakoga grijeha uvijek na Petra sine Isusov pogled koji čini da iz srca onoga koji je pao poteku suze pokajanja, u kojima se rastapa svaki grijeh.

Sv. Augustin je učio: «Bojiš li se Isusa? Ljubi Ga!»

Ljubav Isusova je kao žrvanj koji iscijedi iz grijeha čovječanstva ulje od kojega se u dušama opet zapali i zasja svjetiljka krsne nevinosti.

Ljubav Isusova, sa slatkom blagošću, daje svrhunaravni smjer ljudskim strastima, popravlja karaktere ohole, sjetilne, lijene, mrzovoljne, pomlađuje ih i posvećuje.

Isus jednom rukom pokazuje dušama uspon k najvišim vrhuncima evanđeoske savršenosti, a drugu spušta do najdubljih ljudskih sramota, da odatle izvuče duše koje su tamo upale i podigne ih do božanskih veličina ako Mu to one dopuste.

Često On bira među najgrješnijim ljudskim bijedama svoje najveće apostole, da bi onaj, koji Ga je mnogo vrijeđao i kojemu je mnogo oprošteno, mogao snagom svog iskustva naučiti sve grješnike neizmjernom pouzdanju u Njegovo milosrđe.

Juda je sagriješio, ali nije vjerovao ljubavi Isusovoj i tako se izgubio; Petar je sagriješio, ali je vjerovao ljubavi Učiteljevoj i postao je Glava Crkve.

Veličina nekog čovjeka u razmjeru je s ljubavlju kojom ga je ljubio Isus, a nikoga nije On više ljubio od onoga kojem je više oprostio.

Tko Mu ne će odgovoriti kao raskajani Petar: «Gospodine, Ti znaš sve, Ti znaš da Te ljubim» (Iv 21, 17)?

Na licu kršćanskog novokrštenika, krštena čovjeka i obraćenika sjaju najsvjetliji odbljesci božanstva Spasiteljeva.

Treba vjerovati ljubavi Isusovoj i imati u Nj pozdanje bez granica i bez uvjeta.

Nikad se ne ćemo dovoljno pouzdano predati Njegovoj milosrdnoj dobroti i nikad ne ćemo dovoljno zaroniti s razmišljanjem u neizmjernost Njegove ljubavi, da Ga beskrajno uzljubimo.

«Da je proklet tko ne ljubi Isusa Krista!» pisao je sv. Pavao Korinćanima (1 Kor 16, 22).

Dvije su glavne zapovijedi: ljubiti Boga svim srcem, svom pameću, svim silama, za čitavog života i ljubiti bližnjega kao sama sebe.

U Isusu je božanstvo i čovječanstvo, i tko ljubi Isusa, taj ljubi Boga i sve ljude. Rekao je sv. Augustin: «Ljubi Boga i čini što hoćeš».

Ljubav prema Isusu Kristu duša je kršćanstva. «Punina zakona je ljubav» (Rimlj 13, 10).

Srce ljudsko je najveća muka čovječanstva jer ne nalazi na zemlji ni jedno stvorenje koje bi ga potpuno zadovoljilo. Samo se u Isusovoj ljubavi potpuno smiruje.

U oazi ljubavi prema Isusu izviru divna duhovna vrela istine i života i u njima se duše čiste i utažuju žed.

Ljubav prema Isusu nije samo neiskazana radost, nego je i najsigurniji ustuk svakom grijehu.

Tko je pio na svježem i čistom izvoru, ne može željeti blatne vode s ceste.

Isus je rekao: «Došao sam da donesem oganj na zemlju i što drugo hoću, nego da se zapali?» (Lk 12, 49).

Ovaj je oganj Njegova ljubav.

Ništa nije čisto kao oganj.

Ništa nije sjajno kao oganj.

Ali kao oganj, i ljubav k Isusu ili plamti ili se gasi.

Tko je u svojoj ljubavi rekao: dosta, utnuo ju je.

Treba ljubiti stalno, a tada se leti i sja.

Za onoga koji ljubi Isusa nije samo svejedno živjeti ili umrijeti, biti zdrav ili bolestan, hvaljen ili vrijeđan, prosjak ili bogataš, nego je i radost smrt, bolest, prijezir, bijeda, jer tako može Isusu pokazati koliko Ga ljubi.

Čovjeku treba zakon, kao i vlaku tračnice, da juri putem svoga vječnog spasenja; ali ako on nema srce koje gori ljubavlju, ne će doći k svom cilju kao što ni vlak bez goriva ne dolazi cilju.

Čovjek svojim umom ne može shvatiti Boga, ali po svojoj ljubavi može Ga posjedovati na tako srdačan i potpun način, da uistinu može ponavljati sa serafinskim svecem iz Asiza: «Bog mi je sam dosta!»

Sveti Augustin je u svojoj hiponskoj crkvi molio: «Ognju, koji uvijek goriš, koji se nikada ne gasiš; plamene, koji uvijek pališ, koji se nikada ne ohlađuješ: zapali i mene, da u tvom žaru ljubim samo Tebe!»

Ljubav je najlakši put da dođemo k Bogu.

Tko ljubi zemlju, postaje zemlja; tko ljubi Boga, postaje kao Bog; tko ljubi Isusa, postaje kao Isus. Prava ljubav je savršena.

Kako nema pravog **kršćanstva bez ljubavi**, tako nema **kršćanstva bez savršenosti**.

Kršćanstvo koje se živi bez savršenosti upravo je kao stijenj koji se dimi.

Ono treba biti božansko, beskrajno univerzalno, najprije u duhu, zatim u prostoru. Tko ga ograničuje ili krnji, taj ga ruši. Kršćanin je čovjek u kojem Krist nastavlja svoje djelovanje u svijetu.

Tko ljubi Isusa Krista, ne može se zadovoljiti time da vrši Njegove zapovijedi, nego prema svom staležu treba slijediti i savjete i proživljavati evanđeoska blaženstva.

Zakon je za grješnika, savršenost je za kršćane. Sveci nisu držali kao pravilo svog života zakon, nego savršenost.

Nisu raspravljali o dopuštenome, nego o boljemu.

Nisu radili iz straha, nego iz ljubavi.

Nisu vršili svoju djelatnost po duhu vremena koji je promjenljiv, nego po svjetlu vječnog života postojano.

Nisu išli običnim putem, nego po nadnaravnim sferama.

Nisu ništa stvoreno smatrali svrhom, nego su sve stvari upotrebljavali kao sredstvo za postizanje svrhunaravnog cilja.

Nisu imali drugog cilja doli taj da Gospodinu pruže dokaz da Ga beskrajno ljube.

Kršćanin, koji ljubi Isusa, nalazi u svakoj prigodi poticaj da poveća svoj plamen ljubavi prema Njemu. U svakoj proturječnosti života on veselo ponavlja: «Sve iz ljubavi prema Isusu!»

Najlakše sredstvo da rasteš u Isusovoj ljubavi jest zanosno promatrati Raspetoga, koji je najplameniji izraz Gospodnje ljubavi prema nama.

Tko ljubi Isusa,

- ima samo jednu želju: ljubiti Ga sve više.
- ima samo jednu bojazan: izgubiti Ga.
- samo jednu radost: promatrati Ga.
- samo jednu slast: osjećati Ga.

- nikad ne umuje da li je neki čin dopušten ili nedopušten, nego ga vrši li ne vrši prema tome da li je on ugodan ili neugodan Isusu.
- nema drugog ideala ili poticaja u životu i u smrti negoli radost i slavu što može svojom žrtvom uzvratiti Raspetomu Njegovu ljubav.
- osjeća tako živo ljubav Isusovu da je ni jedna druga ljubav ne može nadmašiti, pa ni ona prema ocu ili majci.
- cijeni tako visoko čast što ga Isus ljubi da ga ne privlači nikakvo drugo častoljublje.
- boji se mlakosti u svojoj ljubavi, jer je ona mrska Gospodinu, jer ohlađuje ljubav prema bližnjemu i čini neplodnom svaku krjepost.
- taj je čovjek pjesme, borbe, vatre, herojskih ideala i s veseljem izvršava svaku dužnost i žrtvu.
- izvanredno je obziran u ljubavi prema stvorenjima, jer je Isus neizmjereno osjetljiv u tome zbog čega ni najdražu osobu ne ljubi u njoj samoj, nego u Isusu Kristu.
- ponavlja svaki čas Isusu ljubav: Zahvaljujem Ti za ono što si mi dao; za ono što mi nisi dao; za ono što si mi oduzeo, jer vjerujem da sve vidiš, sve proviđaš, svime upravljaš, sve pretječeš i neizmjereno me ljubiš.
- budno pazi na to da se njegovo samoljublje svaki dan snižava, jer koliko se u čovjeku niže spušta ljubav prema sebi, toliko se u njemu više podiže ljubav prema Isusu.
- po noći uživa što se može probuditi da onda uzvikne Isusu psalam svoje žarke želje da Ga primi u sv. Pričesti, i svako jutro, kao što žedan jelen k vreli žive vode, tako i on trči k svetoj euharistijskoj Tajni.
- nikad se ne pričešćuje iz običaja, nego se za svaku svetu Pričest pripravlja kao ono za svoju prvu. Za onoga koji ljubi Isusa, svaka sveta Pričest je kamen miljokaz na njegovu uspinjanju prema savršenosti i posljednja je najljepša.
- pristupa k stolu Gospodnjem, pošto se očistio od svakog grijeha u sv. Ispovijedi, jer iako je istina da presveta Euharistija briše lagane grijeha, ipak je ona uspješnija milošću koliko je duša, koja je prima čistija .
- sjeća se da se nitko nikad ne pričešćuje uzalud, nego uvijek **od sv. Pričesti nosi sa sobom ili blagoslov ili prokletstvo. Isto sunce rastapa snijeg i stvrdnjava blato.**
- pričešćujući se sakramentalno, osjeća potrebu da se dade drugima, kao što se Isus sav daje njemu u Euharistiji.
- nastoji da posljednji čin svakoga njegovog dana bude što gorljivija duhovna Pričest.
- uživa u čestom i dugom razgovoru, po danu i po noći, s Isusom koji živi u presvetoj Euharistiji, kao što zaručnica uživa u razgovoru sa svoji zaručnikom.
- ni jedan ga susret ne zanima i ne zadovoljava više od pohoda svom Isusu, koji ima sve i može mu dati sve.

Tko će se na smrtnom času moći opravdati govoreći: Gospodine, nisam mogao izvršiti tvoje zapovijedi jer nisam imao snage? On će odgovoriti: A zar nisam Ja bio u euharistijskom sakramentu da ti pomognem? Isus je rekao Pavlu koji je bio u bolnoj tjeskobi zbog mučne borbe protiv Sotone: «Dosta ti je moja milost» (2 Kor 12, 9).

Euharistija je za onoga koji ljubi Isusa kao magnet koji ga neodoljivo privlači: tu on uživa najslade počinke, skuplja najkrjeposnije duhovne okrjepe i crpi božansku snagu da izvrši herojske pothvate apostolata.

Tko ljubi Isusa,

- ako je ražalošćen, u Isusu nalazi svaku svrhunaravnu utjehu.
- ako je bolestan, za Njega grli žrtvu svoga trpljenja.
- u tjeskobama Njemu prikazuje misu svoje strpljivosti; u uspjesima tamjan svoje zahvalnosti; u bilo kojoj prilici sve zlato svoje ljubavi.

Nekad su njegovi pokloni neprestani usklici: Isuse, ljubim Te! Isuse, budi moj Spasitelj! Isuse, vjerujem Ti! – Satovi provedeni s Isusom za nj su kratki kao hipovi. Ljubav ne samo da sažiže srce, nego i vrijeme.

Tko ljubi Isusa,

- osjeća kako u Njegovu Srcu, tom Kralju i središtu svih srdaca, kucaju svi hvalospjevi blaženika, prošnje duša u Čistilištu, tužaljke, jecaji svega čovječanstva koje trpi.

- širi svojim primjerom i svojom riječju svečana klanjanja i euharistijska bdijenja, da bi se oko Kralja kraljeva držala neprekidna počasna služba.

- pohlepan je da prisustvuje kod mnogih svetih Misa, kao kod najdragocjenijeg i najobilatijeg učešća u milosti Otkupljenja za život vječni i za ovaj zemaljski, za svoju dušu i za čitavu Crkvu.

- prati svetu Liturgiju s Misalom u ruci, da bolje sudjeluje sa svećenikom kod svete Žrtve.

- ide često na svetu Ispovijed, ne samo kao na sakrament umirućih, nego i kao na sakrament živih, da osjeća kako ga pere Krv koja je potekla iz prsiju Raspetoga Isusa.

- crpi iz progonstva i iz psovki protiv Isusa ne razlog pesimizmu, nego jak poticaj da Ga ljubi s još većim žarom ponavljajući Mu nježno: Gospodine, kad bi Te i svi ostavili, ne bi li Ti bila dosta moja ljubav?

Zapreke i teškoće za dušu koja je zaljubljena u Isusa su kao drva koja podržavaju plamen njezine ljubavi.

Tjeskobe pročišćavaju ljubav; patnje je prokušavaju.

Ljubav se dokazuje ne riječima, nego djelima i trpljenjem.

Uvjet za Isusovu ljubav jest: ljubiti Ga bez uvjeta.

Mjera joj je, ljubiti Ga bez mjere.

Nagrada, ljubiti Ga ne tražeći nikakve nagrade.

Vodič, ne imati ga, jer je ljubav prema Isusu savršeno pravilo i savršeni vodič.

ISUS, KOJEGA NASLJEDUJEMO

«Ako Me ljubite, rekao je Isus svojim apostolima u govoru na Posljednjoj večeri, vršite moju zapovijed» (Iv 14, 15).

U Starom zavjetu Bog je uklesao zakon sa deset zapovijedi potvrđenih prijetnjom teških kazna.

U Novom zavjetu zakon je odjeknuo na usnama Krista Boga u osam blaženstava, uz obećanje najsretnijih nagrada.

Siromasima u duši (poniznima) kraljevstvo nebesko.

Krotkima svu zemlju.

Onima koji trpe utjehu.

Onima koji žedaju pravde svetost.

Milosrdnima neizmjereno milosrđe.

Miroljubivima sinovstvo Božje.

Čistima viđenje Boga.

Progonjenima vječno slavlje.

Čitav govor na Gori i svi govori što ih je Isus izrekao u Palestini bili su divna razjašnjenja ovog manifesta koji je preokrenuo svijet. Na žalost taj se manifest zanemaruje pa se u svijet vraća divljaštvo.

Ali Isus, prije nego će biti Učitelj, bio je primjer.

Naučavao je siromaštvo protiv pohlepe i htio je da gol bude čavlina prikovan uz križ.

Naučavao je krotkost i nije jauknuo u bolima svoje Muke.

Naučavao je radost trpljenja i u svojoj agoniji, iz rana svoga izbičevanog tijela, ronio je krvave suze.

Naučavao je žeđ pravde i usnama osušenim od blize smrti povikao: «Žedan sam!» i zatim doda: «Dovršeno je!» (Iv 19, 28 – 30).

Naučavao je milosrđe i s drveta svoje muke molio je za sve one koji su Ga bili propeli i još su Ga vrijeđali: «Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!» (Lk 23, 34).

Naučavao je da svakome donosimo mir i razbojniku, koji je umirao uza Nj, obećao je Raj (Lk 23, 43).

Naučavao je ljudima čistoću srca, pa da bi svi bili očišćeni i dostojni vidjeti Boga, htio je da iz Njegovih probijenih prsiju poteče Krv i Voda, da očisti sve grješnike (Iv 19, 34).

Naučavao je ljubiti progonstva pa je i sam bio progonjen i osjetio je tako silno okrutnost svojih krvnika i zapuštenost od svakoga da je u času tame, u krajnjoj tjeskobi zavapio: «Bože moj, Bože moj, zašto si Me ostavio?» (Mt 27, 46).

I prije nego će poslati apostole po svemu svijetu da navješćuju Njegov nauk, htio je da ukratko izloži svo Evandjelje u svojoj krvavoj mucu i smrti, da bi Raspeti bio savršen uzor kršćanskog puka.

I poslije Njegove smrti i uskrsnuća došli su k Njemu i krunili Ga Kraljem naroda i vjekova, jer je bio čovjek boli.

Tko hoće savršeno vršiti kršćanski zakon, mora činiti ono što je činio Isus.

Nasljedovanje Spasiteljeva života nije savjet, nego je za kršćanina dužnost.

Tko je uzeo ime po Kristu (kristjanin – kršćanin) priznavajući Ga Bogom, Kraljem, Učiteljem i Gospodinom, mora biti Njegov vjeran sljedbenik.

Tko je tajanstveni ud Isusova Tijela, Crkve, mora živjeti istim Isusovim životom.

Tko se želi spasiti, taj mora sličiti Isusu, jer one, za koje je Otac u svom planu ljubavi predvidio da će se spasiti, ujedno ih je i predodredio da budu slični Njegovu Sinu (Rimlj 8, 29).

Isusov lik je uzor koliko uzvišen i sjajan, toliko prikladan za svako doba, prilike, obrazovanost, stanje, prigodu, u kojima se čovjek može naći.

Svece ne mogu nasljedovati svi u svemu; ali svi u svemu mogu nasljedovati Isusa.

Tko nasljeduje Isusa

Najjednostavnija i najpraktičnija smjernica svetosti u svim našim djelima uvijek će biti i odgovor na pitanja: Što bi mislio Isus? Što bi učinio Isus? Što bi rekao Isus? Kako bi molio Isus? Kako bi postupao Isus? Što bi volio Isus? Kako bi slušao Isus? Kako bi trpio Isus? Kamo bi išao Isus?

Hoćeš li da sveto započneš svoj dan? Nasljeduj Isusa, koji je ulazeći u svijet rekao: «Sišao sam s Neba da činim ne svoju volju, nego volju Onoga koji Me poslao» (Iv 5, 30).

Želiš li ispuniti svoj život djelima koja su ugodna Gospodinu? Nasljeduj Isusa koji je prošao svijetom čineći dobro svima. Pomozi svima, daj se svima i čini ono što je činio dobri Samarijanac (Lk 10, 37).

Jesi li siromašan i osjećaš li oštrinu nevolje i oskudice? Nasljeduj Isusa koji je od jaslca do Kalvarije ljubio najsavršenije siromaštvo. Ljubi i ti svoje siromaštvo, jer sluga ne može biti veći od gospodara (Iv 13, 16).

Jesi li napastovan ohološću i častoljubljem? Gledaj Isusa u Pilatovoj sudnici pokrivena grimiznom krpom, s trstikom u rukama i na glavi Mu trnov vijenac. Nasljeduj Ga. «Tko se ponizuje, bit će uzvišen» (Lk 18, 14).

Privlači te bogatstvo i dobitak? Promatraj Isusa u pustinji svog posta i nasljeduj Ga. On je odgovorio sotoni: «Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih» (Mt 4, 7).

Možda trpiš bijesne sotonske napasti i često ne možeš više pa moliš Gospodina da te oslobodi tvoga smrtnog tijela? Ne plaši se, nego se sjeti Isusa u Getsemaniju: poslušaj i nasljeduj Ga. On je rekao: «Bdijte i molite da ne padnete u napast» (Mt 26, 41).

Mame te naslade, zabave, udobnosti života? Misli na Isusa koji se popeo na Kalvariju pod teretom svoga mučila. Nasljeduj Ga. Tko hoće ići za Njim, mora uzeti svoj križ i slijediti Ga (Mt 16, 24).

Želiš li dati svom životu ton i stil iskrene dosljednosti svojoj vjeri? Nasljeduj Isusa koji je sve dobro učinio i rekao: «Klanjaj se Gospodinu Bogu svomu i Njemu jedinome služi» (Mt 4, 10).

Hoćeš li da slijediš Evandjelje i svijet? Ne možeš. Nitko nije mogao optužiti Isusa ni zbog sjene grijeha. Nasljeduj Ga i slušaj Njegovu riječ što ju je upravio onom mladiću kod Kafarnauma: «Ostavi da mrtvi pokapaju svoje mrtve» (Mt 8, 22).

Osjećaš li kako ti srce uznemiruje zlovolja, mržnja, želja za osvetom? Nasljeduj Isusa koji je uvijek bio neizmjerljivo dobar sa svima i rekao: «Budite sinovi Oca vašega koji čini da sunce izlazi nad dobre i nad zle i čini da kiša pada pravednicima i nepravednicima» (Mt 5, 45).

Jesi li bio oklevetan, obružen, prezren i htio bi se osvetiti? Nasljeduj Isusa, koji je u sudnicama Ane, Kaife, Pilata i Heroda šutio pred najtežim optužbama protiv svoje osobe. Šuti. «Ali je Isus šutio» (Mt 26, 63). Šutnja je božanska.

Ne znaš kako ćeš postupati prema onima koji su ti učinili zla ili su ti bili nezahvalni? Nasljeduj Isusa, koji je u Getsemaniju Judu nazvao prijateljem i pustio da Ga on poljubi u času izdaje. Ljubi one koji ti čine zla. «Ljubite svoje neprijatelje» (Mt 5, 44).

Tražiš li utjehe za svoju dušu, koja je iznutra i izvana uzburkana protivštinama, nevoljama, suhoćama, rastresenostima? Nasljeduj Isusa, koji se često povlačio u opore samoće Palestine. Povuci se u blizinu Onoga koji je skupljao svoje apostole onim ljubaznim pozivom: «Dođite nasamo u zaklonjeno mjesto i otpočinite malo sa Mnom» (Mt 6, 31).

Tvoje je srce uznemireno žalosnim slutnjama, kao lađa apostola u genezaretskoj oluji? Nasljeduj Isusa. On spava na krmu tvoje lađe. Ako živiš s Bogom, zašto se bojiš? Nitko nije jači od Njega, koji svim dušama ponavlja: «Mir s vama. Ja sam. Ne bojte se.» (Lk 24, 36).

Želiš li znati komu tvoja ljubav treba da daje prednost? Nasljeduj Isusa. On je najviše volio siromahe, dječicu, grješnike.

Jesi li okružen nesnosnim i dosadnim osobama? Nasljeduj Isusa, koji je tri godine podnosio apostole tako tvrde da uzvjeruju u Njegovo božanstvo i naučavao: «Ako ti netko otme plašt, daj mu i odjeću. Ako te netko prisili da s njim pođeš milju puta, pođi s njim još dvije» (Mt 5, 40 – 41).

Moraš li govoriti u javnosti? Nasljeduj Isusa. On je Istina. Ne izgovori nikada ni pretjeranosti, ni laži. «Tvoj govor neka je: da, ako je da; ne, ako je ne» (Mt 5, 37).

Nalaziš li se u vrtlogu društvenog života? Nasljeduj Isusa. On je živio u svijetu, ali je prezirao svijet pun požuda i mana. «Budite priprosti kao golubice i razboriti kao zmijske» (Mt 10, 16).

Tražiš li što uzvišenije mjesto u privatnom i javnom životu, da odatle možeš što dalje i što dublje navješćivati Evandjelje ljudskom društvu? Nasljeduj Isusa. On je na Križu zauzeo mjesto najveće sramote, da bude Učitelj svih naroda. «Zauzmi posljednje mjesto da ti reknu: popni se naviše» (Lk 14, 10).

Zakuplja li te dužnost da izabereš stalež koji će najviše odgovarati tvom životu? Nasljeduj Isusa. On je uvijek tražio veću Božju slavu i ono što se više mililo Njegovu Ocu. Zapovjedio je apostolima: «Tražite najprije Kraljevstvo Božje i Njegovu pravdu i sve će vam se ostalo nadodati» (Mt 6, 33).

Želiš li znati gdje ćeš moći bolje moliti? Nasljeduj Isusa. On je najvolio moliti u noćnoj samoći i na brdu. «Kad moraš moliti, uđi u svoju sobu i zatvori vrata» (Mt 6, 6).

Vidiš li nekog brata gdje griješi? Nasljeduj Isusa. On je ljubaznom jasnoćom učio: «Ako je tvoj brat sagriješio protiv tebe, pođi i opomeni ga između sebe i njega sama. Ako te ne poslušaju, uzmi sa sobom jednoga ili dvojicu da se po ustima dvojice ili trojice svjedoka utvrdi svaka stvar. Ako mu nije do njih, upozori Crkvu. A ako ne poslušaju ni Crkve, nek ti bude kao poganin i carinik» (Mt 18, 15 – 17).

Sumnjaš li da li si dovoljno marljiv u molitvi i u radu? Nasljeduj Isusa, koji je po svom osobnom ujedinjenju s Božanstvom živio u najpotpunijem jedinstvu sa Ocem svojim i rekao Marti: «Marija je odabrala bolji dio» (Lk 10, 42) i apostolima: «Tko ostaje u Meni i Ja u njemu, taj donosi mnogo ploda» (Iv 15, 5). Rad se ne smije cijeliti više od molitve: molitva je najveće djelo.

Hoćeš li da postom i pokorom osiguraš spasenje svoje duše? Nasljeduj Isusa, koji premda bijaše Učitelj Križa, ipak je bio i na gozbama u Kani, u Kafarnaumu, u Magdali i u Betaniji i učio: «Kad postiš, namaži svoju glavu mirisima i operi svoje lice, da ljudi ne vide tvoga posta, nego Otac tvoj nebeski, koji vidi u tajnosti i dat će ti nagradu» (Mt 6, 17 – 18).

Jesi li napastovan da kritiziraš, prosuđuješ, osuđiš? Nasljeduj Isusa, koji je oprostio svima, pa i onoj preljubnici, Magdaleni, Petru i opominjao: «Ne sudite i ne ćete biti suđeni» (Lk 6, 37).

Ne znaš da li bi pokazao ili sakrio svoja dobra djela? Nasljeduj Isusa. Čini velike stvari i ne traži da drugi za to saznaju, jer govore sama djela: «Neka ljudi vide vaša dobra djela i dadu hvalu Gospodinu» (Mt 5, 16).

Jesi li zabrinut za svoje sutrašnje potrebe? Nasljeduj Isusa. On nije imao ni jednog novčića kad su tražili da plati hramski porez, i učio je apostole: «Nemojte biti zabrinuti za svoj život, ni za ono što ćete jesti ili piti, ni kako ćete se zaodjenuti» (Mt 6, 25). «Je li vam možda dosad nešto uzmanjkalo?» (Lk 22, 35).

Čini li ti se da si već bio i previše dobar prema onima koji su ti nanijeli zlo i da više ne možeš opraštati? Nasljeduj Isusa, koji je uvijek opraštao i oprašta i rekao Petru: «Ne kažem ti da oprostiš do sedam puta, nego do sedamdeset puta sedam» (Mt 18, 22).

Moraš li sebi podići dom i hoćeš li da pravo kršćanski urediš svoju kuću? Nasljeduju Isusa. On se rodio u staji, živio u stolarevoj radionici, umro je na Križu. Stil tvoje kuće neka bude stil siromaštva, rada i žrtve.

Jesi li posudio novac svom prijatelju i taj te pita što da ti isplati kao kamatu? Nasljeduj Isusa. On je sve dao besplatno i savjetovao: «Posudite bez očekivanja dobitka» (Lk 6, 35).

Hoćeš li saznati kako se dolazi do veće časti u društvenom životu? Nasljeduj Isusa, koji je klekao da opere noge svojim apostolima, poništio svoje čovječstvo na Križu i učio: «Tko hoće biti najveći među vama, nek se učini slugom sviju» (Mt 20, 26).

Bojiš li se da ne ćeš moći postići onu svetost na koju si pozvan po svom kršćanskom pozivu? Nasljeduj Isusa, koji se pokazao na Taboru sjajan kao sunce u snježnoj bjelini (Mt 17, 2). Steci i ti sjaj ljubavi i snježnu bjelinu čistoće: sa te dvije svrhunaravne krjeposti postat ćeš veliki svetac.

Možda ispituješ koji je najveći dokaz ljubavi što ga možeš dati Bogu i bližnjemu? Nasljeduj Isusa, koji je umro da nam zasvjedoči svoju neizmjernu ljubav. On je rekao na Posljednjoj večeri: «Nitko nema veće ljubavi nego onaj koji daje život za svoje prijatelje» (Iv 15, 13).

Je li ti duša pod žalosnim dojmom pokvarenosti, razuzdanosti, odmetništva koje te okružuje? Nasljeduj Isusa, koji je uvijek sažalijevao ljudske nevolje: «Ako je tvoje oko dobro, sve će biti svijetlo oko tebe» (Mt 6, 22).

Sablažnjuju li te mane tvog bližnjega? Nasljeduj Isusa, koji je živio s neizmjernom strpljivošću usred palestinskog mnoštva i učio da ne gledamo «slamku u oku svoga brata, nego radije gredu u vlastitom oku» (Mt 7, 3).

Želiš li upoznati hijerarhiju (red) svog apostolata? Nasljeduj Isusa, koji je posvetio svoje prve brige onima koji su bili teže sagriješili i tražio izgublenu ovcu, jer «u Nebu se raduju

više zbog jednoga grješnika koji se obratio, negoli zbog devedeset i devet pravednika kojima ne treba pokore» (Lk 15, 7).

Jesi li nezadovoljan s mjestom svog rada? Nasljeduj Isusa. On je propovijedao Evandjelje u sinagogi kao i iz Petrove lađe, u Hramu kao i blizu bunara u Siharu, na farizejskoj gozbi kao i na Križu. Kakvo god bilo mjesto gdje te Bog postavio, ono može postati učiteljska stolica apostolata. I na krovovima se mora propovijedati Kraljevstvo Božje (Mt 10, 27).

Ne znaš li do koje mjere moraš trpjeti, mrtviti se, činiti pokoru? Nasljeduj Isusa. Samo kad uzmogneš reći da je iz ljubavi prema Bogu sve izvršeno u tvom tijelu i u tvom duhu, kao žrtva živa, sveta, ugodna, bit će savršena tvoja žrtva. «Ako zrno koje padne u zemlju sasvim ne sagnjije ostaje neplodno» (Iv 12, 24).

Želiš li znati na kakav siguran način možeš napredovati u svom vrhunaravnom životu? Nasljeduj Isusa. U šutnji, sabranosti, u mudrosti razmišljanja i u milosti Euharistije naći ćeš lakim svoje kršćansko uspinjanje. «Isus je rastao u Nazaretu u mudrosti i u milosti» (Lk 2, 52).

Jesi li bolestan, izmučen, upropašten, progonjen? Znaj i ti trpjeti za svoju braću nasljedujući Isusa, koji poslije groznih boli svoje smrtne muke prikloni blago glavu na rame i izdahnu da ljudima dađe Raj, govoreći: «U tvoje ruke, Oče, predajem svoj duh» (Lk 23, 46).

Jesi li potišten što ti ne uspijeva da s uspjehom završavaš djela svog apostolata? Nasljeduj Isusa, koji je činio sve na Očevu slavu. Bacaj svoje mreže, tj. svoja djela, s desne strane, ne prema svojoj slavi, nego prema Božjoj i napunit će se čudesa. (Iv 21, 6).

Napastuje li te katkada lijenost da dangubiš u svom dnevnom poslu? Misli i nasljeduj Isusa, koji u svom umornom životu nije nalazio vremena da jede: «po danu je radio, a po noći molio» (Lk 6, 12).

Bojiš li se da ne ćeš znati nositi križ koji ti je Gospodin dao? Nasljeduj Isusa. Najprije se odreci sama sebe, budi ponizan kao On i onda će ti biti lako ići u susret bilo kojoj nesreći, jer se k poniznosti uvijek pridruži milost koja je snaga Božja. «Učite se od mene koji sam krotka i ponizna srca» (Mt 11, 29).

Jesi li dao milostinju ili učinio dobro djelo? Nasljeduj Isusa, koji je mnogo puta poslije najvećih čudesa nalagao onima koje je usrećio da šute o tome (Lk 5, 14).

Stoji li te muke poslušati nekoga koji je manje obrazovan ili možda manje dobar od tebe? Nasljeduj Isusa, Stvoritelja svijeta, koji je u Nazaretu trideset godina bio podložan Mariji i Josipu (Lk 2, 51).

Smeta li ti kojiput tjesnogrudnost te nisi velikodušan prema nekom svom bratu? Nasljeduj Isusa, koji nije nikad odbio ni jedne milosti pa ni čuda onomu koji Ga je molio za to. Isus je učio: «Daj onomu koji te moli i ne okreni leđa onomu koji od tebe traži zajam» (Mt 5, 42).

Vidiš li brodolom tolikih ljudi koji propadaju zbog svojih grijeha? Nasljeduj Isusa. Spasi ih! Zar ne vidiš koliko je On učinio i pretrpio da otkupi čovječanstvo? Budi neumoran apostol svoga vremena. «Došao je Sin Čovječji da spasi što je bilo izgubljeno» (Mt 18, 11).

Jesi li neprestano zabrinut za svoje zdravlje i uznemiren zbog potreba svakidašnjeg života? Nasljeduj Isusa, koji je velikodušno dao svoj život za nas i učio: «Tko sačuva svoj život, izgubit će ga, a tko ga izgubi poradi Mene, naći će ga» (Mt 10, 39).

Je li ti mučno ostaviti oca i majku da slijediš svoj poziv na apostolat? Nasljeduj Isusa, koji je sa dvanaest godina ostavio Mariju i Josipa da navijesti u Hramu svoju božansku objavu i njima koji su Ga tražili odgovorio: «Zar niste znali, da Mi je biti u onome što je Oca mojega?» (Lk 2, 49).

Možda dršćeš kad pomisliš na smrt? Nasljeduj Isusa, koji je živio u želji da umre za nas, pošto je apostolima navijestio svoju smrt kao krštenje u krvi: «Ja još moram biti kršten krštenjem i nisam zadovoljan dok se ono ne izvrši» (Lk 12, 50).

Jesi li katkad napastovan da pobjegneš od svoje žrtve? Nasljeduj Isusa, koji uza sve tolike nehajnosti i zaborave ipak uvijek ostaje u Euharistiji, pun dobrote da tješi sve. On je učio: «Tko je stavio ruku na plug i okreće se natrag, nije dostojan kraljevstva Božjega» (Lk 9, 62).

Napada li te katkad usred društvenog života ljudski obzir i bojiš se ispovijedati svoju vjeru? Nasljeduj Isusa, koji je odvažno i iskreno izišao pred narod i pred stranke u Jeruzalemu da navješćuje svoje božanstvo i rekao: «Tko nije sa mnom, taj je protiv mene» (Mt 12, 30).

Čini li ti se da uzalud gubiš vrijeme baveći se malim stvarima? Nasljeduj Isusa, Gospodara svijeta, koji je trideset godina obavljao najneuglednije poslove u jednoj radionici i učio: «Tko god je vjeran u malome, bit će vjeran i u velikome» (Lk 16, 10), i obećao: «Bio si vjeran u malome, dat ću ti vlast nad mnogima. Uđi u veselje Gospodara svoga» (Mt 25, 21).

Čudiš li se što mnogi napadaju kršćanstvo? Nasljeduj Isusa. Budi kao On, čovjek beskrajne ljubavi, i sjat ćeš u društvenoj noći obnavljajući kao veliki sveci slavu Kraljevstva Božjega.

On je rekao svojim apostolima: «Nemojte misliti da sam došao donijeti mir, a ne mač» (Mt 10, 34). Mačem oštře riječi Božje treba se boriti za Kraljevstvo Božje.

Zavaravaš li se da ćeš se moći spasiti idući udobnim putem svijeta? Nasljeduj Isusa, čiji je život sav bio mučeništvo i križ. On uvijek ponavlja, kako je opominjao narod u Galileji: «Ako se ne obratite, svi ćete stradati» (Lk 13, 5).

Plačeš li na grobu nekog pokojnika koji ti je bio veoma drag? Pogledaj naviše! Smrt nije kraj, nego je početak života. Nasljeduj Isusa. I On je plakao na Lazarovu grobu, ali kad je uklonjen grobni kamen, podigavši oči k Nebu, reče: «Oče, hvala Ti ...» (Iv 11, 41).

Jesi li malodušan i potišten; nemaš volje ni snage da iziđeš iz svoga grijeha i da se obratiš? Nasljeduj Isusa, koji već blizu smrti, u najžalosniji čas Svetog petka, htjede Mariju uza se. Zazovi i ti Mariju. Sam Isus pokazao ti Ju je s križa u svojoj oporuci ljubavi govoreći: «Sinko, evo ti Majke» (Iv 19, 27).

U bilo kakvoj se prigodi našao: radosti, zabrinutosti, sumnji, napasti, boli, uvijek ćeš moći sresti oči Isusa Krista svijetle, dobre i pune milosti. On će reći tebi i svima: «Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom i činite dobro, jer to jesam ... Dao sam vam primjer da i vi činite kako sam Ja učinio vama» (Iv 13, 13 – 15).

Sv. Pavao, pošto je opisao herojske krjeposti starih Patrijarha, pozivao je Židove da nasljeduju Isusa u nevoljama i napastima života ovom opomenom: «I mi imajući sa svih strana tako veliko mnoštvo svjedoka, odbacivši svaki teret i grijeh oko nas, trčimo strpljivo na putu koji nam je pokazan, gledajući na početnika i izvršitelja vjere, Isusa, koji namjesto radosti podnese križ, ne mareći za sramotu te «sjedi s desne» Božjeg prijestolja! Promotrite Onoga koji je podnio od grješnika toliko protivljenja protiv sebe, da se ne umorite i ne klonete duhom. Jer do sada niste odolijevali do krvi boreći se protiv grijeha» (Žid 12, 1 – 5).

A Isus ima mnogo, onih koji ljube Njegovo Kraljevstvo, ali malo onih koji nose Njegov križ.

Mnogi žele Njegovu utjehu, a malo njih nevolju.

Mnogo drugova nalazi kod stola, a malo njih u postu.

Svi žele uživati s Njime, a malo njih hoće da nešto pretrpi za Nj.

Mnogi slijede Isusa do lomljenja kruha, ali malo njih do pića kaleža Njegove muke.

Mnogi se dive Njegovim čudesima, ali malo njih Ga slijede u sramoti križa.

Mnogi Ga hvale i blagoslivljaju u blagostanju, ali malo njih u protivštinama (Iz knjige: Nasljeduj Krista).

Kad u crkvama i na trgovima sv. Bernardin nije više mogao govoriti, podigao je svoju zastavu na kojoj je ime Isus sjalo u zlatu i suncu i onome mnoštvu pjevalo svu povijest Gospodnju.

ZA ISUSA KRISTA

SLOBODA RAZUMA

Prva zapovijed Starog zavjeta je klanjati se samo jednom Bogu; prva zapovijed Novog zakona slična je njoj: Tko hoće da ide za mnom, reče Isus, neka se odreče sama sebe» (Mt 16, 24).

Samo uz taj uvjet mi smo pravi klanjatelji Božji i pravi učenici Isusovi.

Ohol čovjek svetogrdnik je, idolopoklonik svoju sebičnost.

Nužno je silom oboriti idola svoga ako hoćemo pripadati Kraljevstvu Krista Boga.

Čovjek onoliko časti i ljubi Boga koliko prezire i mrzi sama sebe.

«Gdje je kruh Gospodnji, tu je sloboda» (2 Kor 3, 17). Sloboda razuma zove se poniznost. Ona je temelj kršćanske zgrade.

Nismo kršćani ako nismo ponizni. Oholost priječi ili čini neplodnim djelo milosti.

Sloboda je najveći dar kojim je Bog obdario čovjeka. S njome svako može upravljati svojim strastima i udesiti svoja djela za postignuće slave, dobra i radosti bez kraja za kojima teži njegova duša, duhovna i besmrtna.

U Adamu i njegovom potomstvu, poslije istočnoga grijeha, sloboda je bila gotovo ukočena i neobuzdavane strasti postadoše požuda oholosti, lakomosti, sjetilnosti; bol je zavladao ljudskim životom.

Ali s milošću otkupljenja sloboda je opet potpuno stečena; strasti mogu biti usmjerene prema pravoj slavi, pravom bogatstvu, pravoj radosti; bol je pretvorena u dragocjeno sredstvo otkupljenja.

U kršćanstvu: najveća je čovjekova slava znati biti ponizan; najveće je bogatstvo znati biti siromašan; najveća je radost znati biti čist; najveća je pobjeda znati trpjeti.

Poniznost oslobađa čovjeka od crne i isprazne sjene slavoљjublja koja ga zasljepljuje. Poniznost ga ovija sjajem prave slave koja sja istim Božjim svjetlom.

Samo Bogu pripada slava kao što suncu pripada svjetlo.

Ohol čovjek ima srce žalosno, uvijek uzburkano nevoljama i strahom.

Njegov način djelovanja je nizak, njegove su riječi lažne, njegove želje glupe i isprazne.

Nema roba čudnijega i dostojnijega prezira pred Bogom i pred ljudima od onoga koji je rob svoga samoljublja.

Tko samo sebe ljubi, ne može biti ljubljen i cijenjen ni od koga.

Individualizam je tjesnogrudni egoizam.

Ohol čovjek ima karakter, prezira vrijedan i on ne vidi ništa izvan uskog okoliša u kojemu živi. Ima pamet i srce zatvoreno i vidi samo sebe i misli samo na sebe.

Obično, tko je veća neznalica, taj je umišljeniji. Oholice su kao rogovci: prazni, krivi i tvrdi.

Tko hoće postati zaista velik, neka izađe iz sama sebe ostavivši svoje samoljublje.

Nitko nije tako živ kao onaj koji je umro sam sebi.

Poniznost je prvo slovo kršćanske abecede, prva stepenica na ljestvama savršenosti.

Bog je sišao među ljude putem najdubljeg poniženja i samo se tim putem po Isusu Kristu, ljudi mogu opet ujediniti s Njime.

Slavoљjublje je napast savršenih; zato je Isus rekao apostolima: «Ako ne postanete kao djeca, ne ćete ući u Kraljevstvo nebesko» (Mt 18, 3).

Ako se čovjek uzoholi, Bog se udaljuje od njega i čovjek Ga ne može stići, ni vjerovati u Nj, ni ljubiti Ga, ni moliti Mu se.

Ako se čovjek ponizi, Bog silazi k njemu i otvara mu blago svoje mudrosti, oplođuje ga darovima Duha Svetoga, rasvjetljuje ga i napunja svojim mirom.

Trebaš biti malen da možeš proći posvuda i privući sve.

Sve je veliko i uvijek ima uspjeha, iako možda nevidljivog, ono što je učinjeno na slavu Božju. Sve je prezira vrijedno i osuđeno na konačni neuspjeh što je učinjeno iz samoljublja.

Ponizan je čovjek sjajan planet na kojemu se divno odražava ljepota i slava Božja.

Čitavim Evanđeljem trepti ova istina: «Tko se uzvisuje, bit će ponižen; tko se ponizuje, bit će uzvišen» (Mt 23, 12).

Nikada ne pobjeđuje čovjek ohol, nego svetac koji iskreno pjeva, kao nazaretska Djevica Magnificat: Veliča duša moja Gospodina ... što pogleda na moju neznatnost.

«I Isus – ističe sv. Pavao – božanske naravi ... poništio je sama sebe, uzeo je obličje sluge, učinivši se sličan čovjeku ... ponizi se, postavši poslušan do smrti na križu. Zato Ga je Bog uzvisio i dao Mu ime koje je nad svakim imenom da se Isusovu imenu pokloni» (Fil 2, 6 – 10).

Poniznost ne umanjuje žar u radu, niti otklanja odgovornost, nego povećava jedno i drugo, donoseći duši svjetlo i srcu jakost i mir.

Nije teško čovjeku biti ponizan kad promišlja:

Što sam bio? Ništa.

Što sam sada? Zemlja.

Što ću biti? Prah.

Što imam? Bezbroy Božjih milosti za koje ću morati polagati strog račun, bezbroj nevolja kojih se moram stidjeti.

PONIZNOST JE ISTINA, dapače je srčanost istine.

Duboka je molitva sv. Augustina: «Gospodine, daj da upoznam sebe, da se prezrem; da upoznam Tebe, da Ti se sav prepustim!»

Kristov učenik koji razmišlja Učiteljev život, ne može tražiti da bude više nego On, kojega je psalmist označio kao «prezrena od puka» (Ps 21, 7).

Nitko ne će moći svoje poniženje smatrati pretjeranim kad promatra ono Ecce Homo – Evo čovjeka! pokrivena grimiznom krpom, okrunjena trnjem, gola i izranjena, vrijeđana porugama i bogohulnim uvrjedama jeruzalemske svjetine.

Nekog je dana Jakopone četveronoške prolazio ulicama svoga grada usred graje, smijeha, nabacivanja kamenjem todske dječurlije i došavši u svoju spilju ču Isusa s križa gdje ga pita: «Jakopane, zašto si počinio tu ludost?» Blaženik Mu odgovori: «Gospodine, ja nikad ne ću doći dotle da nadmašim ludost koju si Ti učinio kad si sišao s Neba da se učiniš crvom kakav sam ja i da umreš kao kakav rob da se ja spasim.»

Kao što se sve vode slijevaju u dolinu, tako sve milosti Božje i sve simpatije silaze u poniznu dušu i napunjavu je radošću i slavom.

«Ako ostanete vjerni mojoj riječi – reče Isus – bit ćete zaista moji učenici i upoznat ćete istinu i istina će vas učiniti slobodnima» (Iv 8, 31 – 32). Istina je ova: sve dolazi od Boga i Bog se očituje samo poniznima, prezirući ohole (Lk 10, 21).

Sve u nama hoće i može učiniti Gospodin, ali je nužno da poništimo svoje «ja» i pustimo da nas vodi samo «On».

Odricanje svoga «ja» oštrica je koja ne diže, nego siječe zapreku da Bog može doći i djelovati u nama.

Duša, što god se više snizuje u poniženju, toliko više postaje sposobna da uzdrži milost Božju i da se podigne u divotu vrhunarnoga, kao što i vrelo što je dublje, toliko više vode skuplja i u veću visinu baca svoj mlaz.

Čovjek, oslobođen svog egoizma, koji više ne misli na sebe, nego samo na Boga i na svoju braću, ima tako plemenite duhovne poteze da se pojavljuje kao najsajjniji dokaz uspješnosti milosti koja je slobodnim učinila njegov razum.

Po svetom Bernardu, kršćanska je svetost kao kuća u kojoj su zidovi pravednost, jakost, umjerenost, razboritost; krov je strpljivost; prozor je molitva; ognjište je tabernakul; hrana je milost i euharistijski Kruh; vrata poslušnost, ključ zavjet, vratar strah Božji; liječnik

ispovjednik; gospodar razum; gospodarica volja; djeca su dobra djela; sluge su osjetila; gosti su Otac, Sin i Duh Sveti; ali ova kuća ima za pod poniznost i za temelj prezir sama sebe.

Čovjek ponizan

Živi misleći na Božju slavu i žrtvujući se za dobro svoga bližnjega.

Zaboravljajući na sebe misli da ono što posjeduje ništa ne smije biti za nj, nego sve za druge.

Neznatnim smatra svoj rad i uvijek nalazi načina da pohvali tuđi.

Ne govori o sebi, ni dobro ni zlo. Šuti. Teže je šutjeti nego govoriti. Šutnja je čuvarica poniznosti.

Najviše voli društvo siromaha, djece, neukih.

Ponizan čovjek služi svima, kao da je sluga svih jer je u Kraljevstvu Božjem veći onaj koji služi.

Ne govori nikad: ne tiče me se.

Iskreno bježi od bilo kojeg častoljublja i odlikovanja jer ako čast i stavlja na vidjelo nekoga, ništa mu ne dodaje: zlato i grimiz ne mijenjaju narav, niti povećavaju vrijednost, znanje ili krjepost onoga koji ih nosi.

Drago mu je kad ga opomenu i zna u ljubavi opomenuti druge, ne bojeći se da će izgubiti cijenu kod drugih.

Ne umišlja da je neka veličina i drag mu je savjet drugih, pa i nižih.

Ne smatra nikoga manjim od sebe, nego sve višima.

Lako popušta tuđem mišljenju, ako se samo ne radi o povredi istine ili ljubavi, ili pravednosti.

Tko ima mnogo ideja, ne boji se da će koju izgubiti. Tko ima samo jednu, ima razloga da bude tvrdoglav.

Podnosi vedro bilo koje ogovaranje, psovku ili uvrjedu jer je uvjeren, kad bi ga svijet pravo poznao, da bi ga morao još gore suditi. Tako je govorio sv. Franjo Saleški.

Razdražljivost i preosjetljivost žalosna su očitovanja oholosti.

Ponizan čovjek ne uzrujava se zbog primljene surovosti, niti se vrijeđa zbog bilo koje neotesanosti, nego s pravom velikodušnošću zna sve shvatiti, sve opravdati i sve zaboraviti.

Nikad nikoga ne prosuđuje jer samo Bog ima pravo suditi.

Ne može sebi prisvojiti poznavanje duše svog brata onaj koji ni svoje dobro ne pozna.

Poniznom čovjeku odvratan je duh kritiziranja koji poput smrtnog i đavolskog otrova truje svako dobro djelo.

Ponizan čovjek traži skrivenost kao da prolazi ovim svijetom na vršcima prstiju da nikoga ne uznemiri.

Nastoji, koliko je moguće, da nikomu ne bude na teret.

Mnogo pazi na to da se ne da posluživati osim u nuždi i sve traži kao uslugu, pa i od svojih podložnika.

Uči se od svakoga, uživa u svačijim uspjesima i drage volje surađuje sa svakim u dobrim stvarima.

Uvijek će pozdraviti prvi, odgovoriti najsrdačnije, postupati najljubaznije.

Uvijek prepušta drugima desnu stranu i mjesto uglednije i časnije.

Bira odijelo, knjigu, krevet, jelo, stan, prijevozno sredstvo najskromnije.

Bježi od svake poze ili smiješne nadutosti i ne uživa u ispraznim pohvalama.

Ne čini ništa da ga vide ili mu odobravaju, nego sve čini da ugodi svom Gospodinu.

Nije razdražljiv u svom radu: mirnoća i red vladaju u njegovu životu. Uspjeh ga ne uznosi, neuspjeh ga ne poništava.

Ne skriva svoje slabosti da bi ga smatrali krjeposnim. Ne boji se pokazati onim što jest, niti hoće da ga smatraju za ono što nije, nego je proziran kao kristal.

Ne poznaje strah i malodušnost koji su žalosni iskazi oholosti: nitko nije tako slab kao ohol čovjek.

Ne radi i ne čini ono u što se ne razumije, ali pozvan surađuje u bilo kojem dobrom djelu, pa makar u tome morao pokazati nedostatak svojih sposobnosti.

Ne upotrebljava superlative u opisivanju svojih djela.

Izbjegava svaku riječ i izraz drzak, neuglađen i prostački.

Goji prema svima ljubav iskrenu i djelotvornu.

Sve što povrjeđuje ljubav i uljudnost protiv je kršćanskog zakonika poniznosti.

Ponizan čovjek sluša sve sa strpljivom ljubavlju. Nikad ne daje znak nestrpljivosti.

Razgovarajući ne prekida onoga koji govori.

Svima odgovara brižljivo i uljudno bilo riječju, bilo pismom.

Nikad ne dopušta da ga čekaju, nego je prvi na svakom urečenom sastanku.

Veoma je pažljiv na svaku pa i malenu ljubaznost koja mu je iskazana i zahvaljuje spremno, s mnogo srdačnosti.

Revno skriva darove Božje jer se boji da ih ne izgubi: dragocjene se stvari ne izlažu svačijim pogledima, nego se skrivaju.

S otvorenom iskrenošću, kad je to umjesno, rado priznaje svoje pogriješke, pa i javno.

Gaji najpažljiviju skromnost u odijevanju, u stanovanju, u hrani, u svakom svom izražaju društvenog života: ono što nije skromno, to je užasno nekršćansko i neestetično.

Poštuje siromaštvo kao evanđeosko odijelo poniznosti.

Radi naravno i neusiljeno čuvajući se svake neprirodnosti; izvještačenost je propast poniznosti.

Ne čudi se svojim posrtajima jer zna da je pasti čovječji nedostatak, a živjeti u milosti Božjoj je dar.

Ne suprotstavlja se bahato i grubo, nego umjesno i krotko iznosi svoje primjedbe kad mu to nalaže dužnost istine, pravednosti i ljubavi.

Pripušta kod svakoga koji pogriješi dobronamjernost i kod svakog načina mišljenja, pa i pogriješna, zna otkriti ono malo dobra i istine što se u njemu nalazi.

Nikad ne govori «ne» osim grijehu, vragu, svijetu, samoljublju.

Pomnjiv je za sve i u svemu. U svojim društvenim odnosima žrtvuje se da služi i pomogne kod svakog dobrog djela i prema bilo komu, s finoćom, uglađenošću, velikodušnošću, žaleći što nikad ne može dovoljno uraditi za svoju braću.

Ljubi položaj na koji dođe jer zna da ljude ne prodičuju njihove službe, nego da ljudi prodičuju službe.

Nastoji shvatiti svakoga, ali se ne žalosti ako njega ne shvaćaju drugi.

Ne žali nikoga koji je siromašniji ili veći gubitnik ili manje zna nego on, već čini sve svima, smatrajući se nižim od svih.

Drago mu je jesti kruh stečen svojim radom, ali je veseo i kad mora jesti kruh milostinje, kad mu bolest ili druga zapreka ne dadu da radi.

Govori što je moguće manje: ja i moje.

Nikad se ne zatvara u se, nego svima jednostavno i priprosto otvara svoju pamet i svoje srce.

Čini velike stvari i šuti: tko, pošto je učinio neko dobro djelo, očituje ga drugomu, stavlja se u opasnost da izgubi zaslugu za nj.

Ravnodušan je na hvalu kao i na prigovore: tko ljubi Gospodina, zna se služiti i jednim i drugim za svoje dobro, ili da se osokoli ili da se popravi.

Razborit kao zmija, ne pouzdaje se u svoju krjepost i bježi s tankočutnim strahom Božjim od svake pa i daljnje prigode grijeha. Samo je razboritost duha život.

Nikad se ne smatra nezamjenjivim za bilo koje djelo: nitko nije toliko koristan svijetu kao onaj koji se osjeća beskorisnim.

Jednako mu je drago biti zdrav kao i bolestan, siromah kao i bogat, čašćen kao i prezren, jer Božja volja jedino je pravilo njegova života. U prirodi i u povijesti sve je djelo ili pripuštenje Božje.

Ne žalosti se ako je ostavljen ili zapušten od ljudi, jer mu je Gospodin, kojemu jedinomu služi, uvijek blizu i osjeća da ga On neizmjerljivo ljubi i preobilatito nagrađuje.

Zaista, ponizan čovjek je kao ćilim koji se ne buni protiv onih koji po njemu gaze i prljaju ga, nego svakomu daje nešto od svoje mekoće i od svoje topline, i kad je uprljan blatom i prašinom, pušta da ga iznesu iz kuće i po njemu snažno lupaju. On je sretan što u poniženjima nalazi poniznost, u poniznosti milost, u milosti Isusa u kojemu je sav Bog i čitavo čovječstvo.

Sakramentalni oblici skrivaju, ali vidljivo pokazuju da je Isus u Euharistiji; tako i poniznost tajanstveno skriva, ali svjedoči o Isusovoj prisutnosti u kršćanskoj duši.

Kada duša, pa i najgrješnija, ponizno oplakuje svoje grijeh, već je započela penjanje k svom posvećenju.

«Zaboravi, Gospodine, zaboravi i smiluj mi se. Oprosti mojemu neznanju i mojim velikim manama. Nemoj me odbaciti kao drznika, ako se ja, tvoj beskorisni i zli sluga, bez suza i bez dužna poštovanja i straha, usuđujem da te hvalim, blagoslivljam i klanjam Ti se. Hoću Te ljubiti, ali nisam sposoban za to. Sav je moj spas u tvom velikom milosrđu» (sv. Augustin).

SLOBODA SRCA

Pravo bogatstvo ne stoji u posjedovanju silnih dobara sreće, nego u znanju da prođeš bez njih. Nitko nije siromašan kao škrtac.

Sloboda od svake priljubljenosti uz dobra zemaljska i pametno služenje svakim stvorenjem, u odnosu na savršenost svog osobnog i društvenog života, zove se siromaštvo.

Cijena siromaštva označava prvu i najjaču suprotnost između kršćanstva i svijeta. «Ne može se služiti Bogu i mamoni» (Mt 6, 24). (Mamon – idol novca)

Najveća snaga apostolata je siromaštvo. Najveća slaboća je interes.

Svijet mrzi siromaštvo; Isus ga najviše voli.

Tko hoće biti sljedbenik i podložnik Isusov, mora biti siromašan kao On.,

Sv. Luka je ovako opisao rođenje Djeteta Isusa u betlehemske štalice: «Marija rodi svoga Sina prvorođenca, povi Ga i položi Ga u jaslje» (Lk 2, 7).

Tako se rodi Otkupitelj svijeta. Tako se očitova ljudima Božja Riječ po kojoj je stvoren sav svemir.

Tko god hoće misliti, živjeti kao Isus, mora započeti svoj put od Betlehema. Špilja Porodjenja prva je škola iz koje je Otkupitelj, ne riječju, nego primjerom, učio ljude ljubiti siromaštvo.

U Nazaretu je živio trideset godina trudom svoga rada.

Započinjući svoj javni život na oblama Galilejskoga mora, rekao je prvim učenicima: «Lisice imaju jazbine i ptice u zraku imaju gnijezdo, ali Sin Čovječji nema kamo glavu nasloniti» (Lk 9, 58).

U Palestini ima mnogo mjesta gdje još trepti Isusova uspomena, ali nema grada ili sela u kojima bi se našla uspomena kuće koju je On imao, pošto je ostavio siromašnu radionicu u Nazaretu.

Kad je na brdu povrh Kafarnauma otvorio svoja usta da izreče onu božansku poruku koja je postala temeljnom pločom nove i trajne ljudske uljudbe, ovako je započeo svoj govor: «Blaženi siromašni u duhu jer je njihovo Kraljevstvo nebesko» (Mt 5, 3).

I razlažući ovo blaženstvo, pozvao je ljude da odbace svaku zabrinutost za zemaljske stvari i ljudske interese, jer u Nebu ima Otac koji, kako odijeva ljljane poljske i hrani ptice u zraku, tako s još većom pažnjom provida svakom čovjeku kojega On ljubi kao svoje dijete.

Umirući gol na križu, Isus je najuzvišenijim načinom potvrdio svoje primjere i nauke o savršenom siromaštvu.

Siromaštvo je trostruko:

Prvo je siromaštvo po prihodu.

Drugo je po duhu.

Treće je po prihodu i po duhu.

Tko nema ništa ali želi posjedovati, taj nije siromah nego bijednik.

Tko ima veliko bogatstvo, ali nije prilijepljen uza nj i njim se služi pošteno i u dobre svrhe ljubavi, smatrajući sav svoj imetak kao ostavu kojom se mora služiti da dobije obilat dio i njegova braća, taj je siromah po duhu.

Tko se ne zadovoljava time što je siromah po duhu, nego hoće da to bude stvarno i po prihodu, pa budući da je bogat, odriče se svega da postane sličniji Isusu i da više ne bude podložan napastima ljudskog interesa, taj ispunja Isusov savjet i kršćanski je heroj siromaštva.

Mladiću, koji ga je zapitao za put savršenosti, odgovori Isus: «Ako hoćeš savršen biti, hajde, prodaj što imaš, daj to siromasima i imat ćeš blago u Nebu; onda dođi i slijedi Me» (Mt 19, 21).

Siromaštvo u duhu evanđeoska je zapovijed.

Siromaštvo po duhu i prihodu evanđeoski je savjet. Savjet je savršenost, savršenost je pravo kršćanstvo.

U ovom evanđeoskom siromaštvu izdigli su se kao gorostasi nad čovječanstvom najprije Pavao iz Tarsa, onda Franjo iz Asiza koji se zaručio s «Gospođom Siromaštinom» i s Njome došao k jaslicama u Greču i k Ranama na Verni.

Siromaštvo ima vrijednost logične posljedice za onoga koji ozbiljno promišlja da mu svaki dan može biti posljednji na ovoj zemlji i da je smrt lupež koji sve odnosi. Zašto, dakle, gomilati ili imati materijalno bogatstvo?

U onoj prisposobi o ludom bogatašu, kojemu je one noći najavljena nenadana smrt, doviknuo je Božji glas: «Luđače, sve to što si skupio, čije će biti?» (Lk 12, 20).

Siromaštvo je najlakša vježba vjere u savršenu očinsku Božju providnost. Sveci su živjeli svaki dan zadovoljni kruhom svagdašnjim, po Isusovoj molitvi. Sv. Franjo je zabranjivao svojoj braći prositi i kuhati za sutra. «Dosta je svakom danu njegove brige» (Mt 6, 34).

Siromaštvo je najsvjetlija sličnost čovjeka s Bogom, jer nitko nije tako «siromašan» kao Bog kojemu ništa ne treba. Tko je pohlepan za zemaljskim bogatstvom njegov je rob i nemiran je prosjak. U Bogu je svo bogatstvo. Pridjev bogat u sebi sadrži riječ BOG.

Pravi kršćanin, koji živi iznad svih stvorenja prema riječi sv. Pavla: «Sve je vaše» (1 Kor 3, 22), zaista je čovjek slobodan i uvijek vedar.

Siromaštvo na djelu najočitiji je dokaz prave ljubavi prema Isusu.

Kome je previše vruće, odlaže odijelo; tko žarko ljubi Gospodina, odriče se svega što ima da to prikaže Njemu koji mu je dao sve.

Iz života herojskog siromaštva vri neiscrpljiva bratska ljubav, velikodušna, vesela, koja se svima obilato poklanja čineći dobro drugima.

Jadan je i prazan život ljudi koji idu samo za tim da u grozničavoj žudnji samoživo gomilaju novac, kuće, zemlje.

Plemenit i pun je život svetaca koji, zaboravljajući sebe i svoju korist, žele biti siromasi da obogate sve i daju drugima sve što imaju i jesu, a ne traže za se nagrade ili zahvalnosti.

Pisao je sv. Pavao: «Čini se da smo siromasi, ali obogaćujemo mnoge; čini se da smo ljudi koji nemaju ništa, a zapravo posjedujemo sve» (2 Kor 6, 10).

Može se živjeti savršeno siromaštvo Evanđelja u svakom staležu i stanju života, služeći se onim što imamo koliko je nužno za život i za vršenje svojih društvenih dužnosti, a ostalo poklanjajući Gospodinu, koji je osobito vidljiv u svakom bratu koji je u potrebi.

Pravi se kršćanin ne smije ograničiti na to da siromasima dijeli samo suvišak svojih dobara, nego s brižnom pomnjom treba uštedjeti svaki raskošni trošak, da svede na najmanju mjeru svoje osobne zahtjeve i da marljivo radi, te tako uzmogne obilatim sredstvima pomoći svojoj braći.

Radost da potrošiš svoj novac za druge mnogo je veća od one što se može osjetiti trošeći ga za se, po Isusovoj riječi: «Blaženije je dati nego primiti» (Djela 20, 35).

Kako je trgovac sretan kad proda svoju robu i zahvaljuje onomu koji mu je kupi, tako je i kršćanin sretan kad može siromašnjima od sebe, ponuditi što god ima.

Tko se hoće naučiti živjeti u siromaštvu, taj neka nastoji ne samo proučavati asketske knjige, nego pošto je promatrao Isusov život, neka zađe među siromahe i od siromaha će mu biti lako naučiti kako da živi siromašno.

Tko ne voli truda i rada, taj ne razumije evanđeosko siromaštvo.

Sv. Luka pripovijeda da je sv. Pavao došao u Milet, sazvaio biskupe Azije i kad im je najavio svoje blizo mučeništvo i potakao ih na jedinstvo u ljubavi Kristovoj, pokaza im svoje ruke žuljave od rada.

On nikada nije htio biti na teret nikomu. Po danu je propovijedao a po noći radio, dosljedan svojoj zapovijedi: «Tko ne će da radi, neka ne jede» (2 Sol 3, 10).

Ni jedno plemstvo nije tako časno i sveto kao rad.

Nije čovjek evanđeoski siromašan kad ima sve što zaželi i kad zadovoljava sve svoje voljice i mušice.

Nije čovjek evanđeoski siromašan kad baca bogatstvo na suvišne predmete da ukrasi svoje kuće i kad troši novac na ispraznosti odijevanja i na biranje hrane.

Nije čovjek evanđeoski siromah kad se boji svakog i najmanjeg odricanja i nije kadar iz ljubavi prema Bogu dragovoljno pretrpjeti malo gladi, žeđi, vrućine, studeni, kako to prisiljeno trpe siromasi.

Nije čovjek evanđeoski siromah kad živi u tjeskobnoj brizi za sutra i ne zna se s vedrim pouzdanjem predati u očinske Božje ruke.

Nije čovjek siromah kad u neradu ili uzaludnim razgovorima troši vrijeme, koje je, poslije milosti, najdragocjenije stvorenje što nam ga je Bog dao. Svaki čas vrijedi vječnost.

Nije čovjek siromah kad je iz nemarnosti ili lijenosti prljav i blatan, jer siromaštvo mora biti čisto i bistro kao voda s izvora.

Pravi je evanđeoski siromah kršćanin koji pun ljubavi prema Bogu upotrebljava sva stvorenja kao stepenice da se popne k Njemu i da postane kao i On milosrdan među svojom braćom.

Tko stigne do savršena siromaštva, taj postaje gospodar svega stvorenoga.

SLOBODA DUHA

Prvenstvo duha je stožer kršćanske uljudbe.

Čovjek živi nad osjetilom ili pod osjetilom.

Jedino u duhu, pobjedniku osjetila, zapaljuje se vrhunaravni plamen Duha Svetoga i osvjetljuje se put pravog društvenog napretka.

Najdublja i radosna sloboda kojom duša vlada svojim tijelom zove se čistoća.

Ona se pojavila na svijetu onog dana kad je Isus uskrsnuo od smrti, sjajna kao anđeo, koji se blistao poput munje i snijega, na kamenu grobu pjevajući pobjedničko Aleluja!

S uskrslim Isusom bilo je uskrslo novo čovječanstvo.

Čistoća je u čovjeku najviši izraz slobode i milosti.

Krjepost vrhunaravna i ljudska, ona je najljepši cvijet kršćanstva.

Rasvjetljuje razum, jača tijelo čovječje i ukrašava ga nebeskim čarom.

Ruši samoljublje naslade i otvara srce najvelikodušnijim djelima ljubavi i heroizma.

Podiže se na svijetu kao vrhunac vječnih snjegova s kojega izvire trajni valovi ljubavi, koji silaze u ljudsku dolinu da osnuju svete porodice, da podignu velikodušne viteške čete apostola i da ostvare najsretnije društvene uspjehe.

Čistoću nazivaju anđeoskom krjepošću jer je ona pobjeda anđela u nama nad tijelom i čini nas slične anđelima.

Ona je moguća, jer je nalaže Gospodin koji, budući da je mudar i dobar, ne može nametnuti ljudima jaram koji nadmašuje njihove sile.

Čistoća je laka uz milost Isusa Krista.

No ona, kao evanđeoski biser, koliko vrijedi, toliko i stoji, i zahtijeva razborito i budno čuvanje, da se očuva od svake opasnosti.

Ako se za ozdravljenje od neke tjelesne bolesti čovjek zna podvrći dugim postovima, nezgodnoj nepokretljivosti, bolnim liječenjima, moći će podnijeti i neku patnju da sačuva čistoću u kojoj je pohranjena snaga i ljepota tijela, sjaj i radost duha.

Svijet naučava da je radost u zadovoljavanju tjelesnih želja; Isus uči da radost pjeva u zadovoljenju želja duha.

U ognjištu naslade žeđ sjetilnosti postaje neutaživ požar, savjest je žalosna, tijelo propada, duhovne snage slabe, srce se suši, shvaćanje se božanskih istina zamaćuje, svako se zemaljsko dobro raspršava u tami društvene sramote; bračna se vjernost lomi i sveta se ognjišta kaljaju.

U sjaju čistoće čovjek uživa svaku divotu i radost prirode i milosti, postaje pjesnik života, njegovo čisto i jako srce širi se u kucaju ljubavi i kao neki gorostas plovi protiv struje rijekom društvenog života pjevajući svoje «Vjerujem» i ukrašava svoj život blagoslovima.

Čistoća je za mladež najčarobniji sjaj, zaručnicima zraka božanskog očinstva, na ognjištima neugasiv i svet plamen ljubavi.

Postignuće čistoće teže je u teoriji nego u praksi.

Njezino latinsko ime castitas dolazi od glagola castigare = krotiti, jer je prvo ljudsko sredstvo za njezino posjedovanje mrtvljenje, kroćenje tijela.

Osjetila su sluge ili su zmije. Nema čistoće bez mrtvljenja.

Sv. Pavao piše: «Krotim svoje tijelo i pokoravam ga, da ne bih po nesreći dok drugima propovijedam, sam bio osuđen» (1 Kor 9, 27).

Sveti Bernard je savjetovao svojim redovnicima da se duhovno smatraju kao nemoćnici i opominjao ih je: «Kad si bolestan, nužna je ljekarija, a mrtvljenje je ljekarija za svaku duhovnu bolest».

Ni dob ni molitva ne gase vatru požude, nego je samo pokrivaju kao pepeo.

Čovjek razmažen, koji se ne zna odreći malih sladokusnosti i radoznalosti, bit će nesposoban pobijediti napast osjetila.

Nečista mana se gotovo uvijek rada od malih grijeha. Ona je vatra kojoj su drva – proždrljivost; plamen – ispraznost; vjetar – opasna prigoda; dim – bruka; pepeo – sramota; svršetak – pakao.

«Kad hoćeš ugasiti vatru, opaža sv. Jerolim, treba ukloniti drva. Ako hoćeš utrnuti plamen sjetilnosti, nužno je uskratiti tijelu i dopuštene užitke.»

Kao što je opasno juriti u kolima bez kočnica i jezdi na konju bez uzde, tako je opasno živjeti čist, a bez mrtvljenja.

Tko ne će spasonosne pokore, nužno će biti na smrt ranjen od požude.

Kao što se pod udarcima velikog malja prekaljuju do jake otpornosti i živog sjaja dna brodova, tako se pod čekićem pokore kuju čisti ljudi.

Svaka prihvaćena udobnost, svaka tražena sladokusnost, svaka udovoljena lijenost, svaka zadovoljena radoznalost udarac je o kulu kršćanske čistoće, a ponovljeni udarci neumoljivo obaraju i najtvrde građevine.

Čovjek čist ...

Kadar je svakog časa vladati svojim tijelom vježbom mrtvljenja i zna se uzdržati od bilo koje, pa i dopoštene naslade, ravnati bilo kojom sklonošću, podnijeti svaku patnju i oporost, pobijediti svaku odvratnost.

Sluša sve i svakoga, ali zna i ne čuti; govori rado, ali zna i šutjeti.

Vidi, ali se ne zagleda u stvari koje ne dolikuju plemenitosti njegova duha.

Ljubi kretnju, svjetlo, zrak i puninu života, ali mu je draga i samoća i tajanstvena sabranost samostana.

Spava koliko je potrebno za njegovo zdravlje, ali mrzi popodneve počinke. Zna bdjeti. Voli tvrde krevete. Diže se brzo i pobožno u određeni sat, zarana, jer jutarnji satovi imaju zlato u ustima.

Uzima hranu koja mu je potrebna, kao ljekariju, ali zna i postiti i začiniti svako jelo solju pokore.

Razborito se kloni razdražljivih jela i pića.

Radi postojano, ali razborito, ne dopuštajući da ga ikad zanese njegova radinost.

Ne odmara se previše, ali i ne pretjeruje u fizičkom i umnom naprezanju.

Uči marljivo, ali trijezno i s pravom nakanom.

Dopušta sebi rijetko i umjereno gdje koje odmaranje, ali mrzi svaki oblik dangube i mekoputnosti, nikad ne odvrća svoju pamet od svog Boga.

Njegov je najbolji odmor – promjena rada.

Zahvaljujući Gospodinu uživa sve ono što je dobro i korisno u životu, ali dragovoljno podnosi nepogode godišnjih doba, nezgodne položaje, slaboće tijela i duha.

Cijeni kazalište, glazbu, radio, kino kao sredstvo apostolata, ali se njima ne služi kao zabavom, po opomeni sv. Pavla Timoteju: «Izbjegavaj svjetske zabave, bježi od mladenačkih lakoumnosti» (2 Tim 2, 22).

Osjeća zamamljivost svega onoga što je lijepo u prirodi i umjetnosti, ali se zna toga i odreći po onoj: «Toliko ćeš napredovati koliko više nadvladaš sama sebe».

Zgraža se prljavih i smrdljivih zakutaka; ali rado ide i tamo ako to traže ljubav i apostolat, i ne pokazuje nikakve odvratnosti.

Čeliči svoje tijelo za rad, razborito ga oslobađa od mnogih zahtjeva udobnosti, ali mu daje dovoljno odmora da se ne iscrpi i pročišćuje ga postom i uzdržljivošću, da uvijek bude svjež i snažno.

Kako umjetnik ne može izmamiti skladna zvuka iz svoga glazbala ako su ovome žice olabavile ili pukle, tako ni duh ne može zapjevati svoju pjesmu svećeničkog poklona Stvoritelju ako ne raspolaže čilim i zdravim tijelom.

Prva od duhovnih zaštita čistoće stoji u odlučnom vježbanju svoje volje u malim kao i u velikim djelima; u muževnom i snažnom upravljanju svojih strasti protiv zahtjeva tijela i bilo koje protivštine naravi i okoline.

Snažna volja, koja ne zna za neodlučnosti, sumnje, odgađanja, nego na zapovijed duha odmah sa sigurnošću odgovara, jamstvo je trajne čistoće.

Druga zaštita stoji u tome da živimo zaneseni nekim idealom koji nastojimo postići sa svim žarom duha i tijela.

Ideal obitelji, znanosti, umjetnosti, osobito apostolata, za koji živimo sa žarom i predanošću, najplemenitija je obrana čistoće.

Treća je zaštita u tome da se uklanjamo pogledima, štivu, društvima, razgovorima, koji mogu u našoj pameti uzbuditi opasne maštarije.

Ove maštarije, ako ne navedu odmah na grijeh, mogu se u nekim časovima duhovne slaboće povratiti još življe u našu pamet i prouzrokovati nepredviđene strašne padove.

Čistoća je snježno blago: previše jaka toplina nekog osjeta ili nekog osjećaja, osobito neke sklonosti, mogu učiniti da se rastopi i nestane ga.

Kršćanin živi u svijetu, ali nije od svijeta; on mora ići po cestama svijeta, a ne smije se dotaći njihova blata.

U ostijskoj luci, ploveći iz Rima u pustinju, sveti Jeronim uskliknu: «Bježim, da ne budem pobijeđen!».

Tko se previše pouzdaje u svoje krjeposti i zastaje bez nužde u svjetskim zamamljivostima, bit će pregažen.

Nije moguća čistoća bez kraljice krjeposti, a to je razboritost.

Ništa nije prljavo kao svijet.

Ali i u dobroj i pobožnoj sredini mogu nastati teške opasnosti među osobama kad nema opreznosti.

Tko hoće biti čist, neka prema svakomu nastupa s poštovanjem, ali ne preosobno.

Voda je čista, zemlja je dobra, ali kad se sjedine, postaju blato.

Vrhunaravne su zaštite čistoće poniznost, post, molitva i žarka pobožnost prema Presvetoj Djevici.

Na osobit su način čuvari čistoće sakramenti Ispovijedi i Euharistije.

U Ispovijedi duša se čisti u krvi Raspetog Otkupitelja i nalazi najsigurniju dasku spasa u olujama sjetilnih poticaja.

U svakidašnjoj Pričesti duh se toliko jača protiv napadaja strasti, vruga i svijeta, da se čini neshvatljivim pad u neki grijeh protiv čistoće.

U ljubavi prema Isusu koji živi u Euharistiji duša nalazi slast koja je opaja i čini božanski neranjivom. **Kršćanska čistoća, više nego zavjet odricanja, mora biti zavjet ljubavi.**¹

Pjevala je sv. Janja u momentanskoj vili: «Kad Ga uzljubim, postat ću čista; kad Ga dodirnem, postat ću neokaljana; kad Ga zagrlim, postat ću djevica».

Bolje je živjeti čist nego proučavati kako se može postati čist.

Tko može čisto živjeti jedan dan, može čisto živjeti svaki dan.

Bolje se dizati na visove savršenosti i opijati se ljubavlju prema Isusu Kristu, nego ostajati da se boriš u tamnim i maglovitim dolinama svijeta i osjetila zasićenim kužnim klicama grijeha.

Bolje spriječiti pad protiv čistoće, nego ga popravljati. Bolje spriječiti nego liječiti.

Bolje je ne znati, nego ispitivati prljavštine grijeha.

Bolje je ostaviti neki čin ili neku osobu ili knjigu, pa i najzanimljiviju kad sumnjaš da tu može biti grijeha, negoli izvrgnuti opasnosti svoju krjepost.

Bolje je hvaliti radost i slavu čistoće, negoli oplakivati žalost i sramotu grijeha.

Bolje je isticati lakoću čistoće, nego teškoću života čista i neokaljana.

Bolje se uvjeriti da grijesi protiv čistoće dolaze iz opasnih prigoda više nego od naše naravi ranjene istočnim grijehom.

Bolje se baciti na bilo koji dobar rad, negoli nastojati biti čist ne radeći ništa: **nerad je bara u kojoj se pokvari svaka krjepost.**

Bolje je prezreti napast, nego je suzbijati jer i samo nastojanje da je odbijemo često je puta povećava, kao što vjetar raspiruje vatru.

Bolje je proživljavati svoj dan u najveselijoj radosti, negoli pustiti da nama ovlada žalost jer je tuga vražja sjena.

Bolje je pretjerati u kretanju, negoli se ustajati neprestano sjedeći.

Bolje se baciti u vatru najživlje ljubavi, negoli u bodljikavo trnje najoštrije pokore.

Bolje se naviknuti svaki dan pobjeđivati osjetila u malim stvarima, pa i dopuštenim, kao što je podnevni počinak, upotreba duhana, neka mirodija, svjetska muzika, negoli činiti velike pokore.

---

¹ U valjanom kršćanskom braku kršćanska čistoća, na određeno vrijeme ili stalno, **smije** se vršiti samo u dogovoru i sa privolom oba bračna druga. (op. ur.)

Bolje se odmah udaljiti od neke osobe koja je u nama uzбудila grješnu sklonost, negoli se moliti da nam iščezne iz srca.

Bolje se očuvati od opasnih maštanja, negoli se truditi da ih otjeraš.

Bolje je trpjeti za čistoću i biti preobražen njezinom ljepotom, negoli uživati neku nedopuštenu nasladu i biti obeščašćen od njezine pogrdne sramote.

Bolje da budemo donosioci života i nebeski vitezovi ljubavi i radosti, pa to bilo i s malo truda, negoli grobari tjelesa i sablažnjivci duša.

Bolje se uzdati u pobožnost, nego u svoj napor kad u nama nenadano i nepredviđeno bukne borba između tijela i duha.

Bolje je poštovati osobe drugoga spola i vidjeti u svakoj ženi lice svoje majke ili sestre, negoli se bojati da joj se približiš kad je to nužno.

Bolje je poštovati svoje tijelo kao tijelo Kristovo, negoli ga prezirati.

Bolje se služiti svojim osjetilima stalozenom vlašću da budu poslušni i čili, negoli s njima postupati s prevelikom pokorom ili s pretjeranom udobnošću.

Bolje je pobjeći od prigode koja može uzbuditi našu osjetljivost, negoli se boriti da je pobijedimo, jer je lakše držati zatvorene prozore i podnositi sparinu sobe, nego ih otvoriti otrovnim kukcima. Lakše je spriječiti približenje vatre plastu slame negoli izgubiti glavu gaseći požar; lakše je zaobići kaljužu, negoli se tužiti što si se zablatio; lakše je živjeti na visinama savršenosti gdje je zrak čist, negoli u dolinama osrednjosti gdje malarija nameće neprestanu borbu protiv pogubnih ognjica.

Bolje se odmah trgnuti iz grješne prigode, nego joj se uklanjati malo pomalo.

Bolje je živjeti čisto u siromaštvu, nego grješno u bogatstvu.

Bolje je izostaviti svako upućivanje u seksualna pitanja negoli se njima neumjesno baviti.

Bolje je kap žuči i more meda, kako biva u čistu životu, negoli kap meda i more žuči, kako biva u nečistu životu.

Vršak je čistoće stanje djevičanstva koje stoji u odricanju časni radosti jedne kršćanske porodice.

U ovaj stalež poziva Gospodin odabrane duše da budu apostoli Njegova Evandjelja ili kao žrtve, ili kao svećenici, ili kao misionari vjere i bratske ljubavi. Ove povlaštene duše u povijesti sjaju besmrtno od koljena do koljena.

Usred poplave pokvarenosti koja se izljuje svijetom, djevičanstvo ostaje da sjajnim bljeskom potvrđuje božansko porijeklo kršćanstva.

Nikad kao danas nije bilo toliko svećenika, toliko misionara, toliko duša posvećenih Gospodinu u djevičanstvu.

U savršenoj čistoći duše nasljeđuju Isusa Krista koji je bio djevičanski čist, i na osobit način u svojoj osobi časte tijelo Gospodnje, jer je svaki kršćanin po sakramentu Krštenja postao ud Njegova mistična Tijela, Crkve.

Tko živi u savršenoj čistoći, dok dokazuje vrhunaravnu snagu milosti, ujedno slatkim mučeništvom potvrđuje svoju vjeru u Krista uskrsla i živa u presvetoj Euharistiji.

Stanje savršene čistoće je mistično zaručenje duše s našim Gospodinom Isusom Kristom, po onoj Pavlovoj riječi Korinćanima: «Zaručio sam vas sa samo jednim čovjekom, Isusom Kristom» (2 Kor 11, 2).

Djevičanstvo ne može nastati i cvasti osim iz najvatrenije ljubavi k Isusu koji živi u Euharistiji: zbog toga je ono ne samo moguće, nego je i zahtjev ove savršene ljubavi.

U ženidbi mogu smrt, bolest, nevolje, mane supruga razbiti ili umanjiti radost ljubavi, ali u zarukama duše s Isusom živućim u Euharistiji punina je i trajnost radosti i odjekuju slatke kitice Pjesme nad pjesmama.

Savršena kršćanska čistoća nije samoživi celibat, nego kao što je najsvetija žrtva ljubavi k Isusu, također je i velikodušni poklon svega života rješavanju društvenih problema i liječenju rana ljudi, u kojima je Isus vidljiv.

Savršena čistoća daje kršćaninu ne samo življu djelotvornost društvene ljubavi među ljudskim masama, nego i profinjuje njegovo srce čineći ga boljim, većim, velikodušnijim; uzdiže njegov um k božanskoj mudrosti s duhovnim gledanjem Tome Akvinskoga i Katarine Sienske, i još jača njegovo tijelo za najmučnije djelatnosti čineći ga zdravijim i jačim.

Bog je ustanovio ženidbu za množenje obitelji, ali ima bezbroj stvorova zapuštenih, bolesnih, nemoćnih, starih, sirota koji traže njegu i bezbroj duša žednih vjere i kršćanske milosti; samo apostol koji nije vezan dužnostima vlastite obitelji može se predati s puninom svih snaga pomaganju ove beskrajne bolesne ljudske obitelji.

Apostol laik ne može na oltaru prikazivati sv. Misu, ali živeći savršeno čist, on svaki dan u svojoj osobi, koja je uklopljena u mistično Kristovo Tijelo, prinosi žrtvu ugodnu Gospodinu, od koje se širi božanski miris koji slatko opaja čovječanstvo.

«O premilosrdni Gospodine Isuse, Stvoritelju svake čiste ljubavi, koji si me iz ništa stvorio i svojom si me predragocjenom Krvlju otkupio, molim Te poradi tvog milosrđa, drži daleko od mog srca svaku tjelesnu ljubav» (sv. Augustin).

POBJEDA NAD BOLJU

Neprestano i sve veće trpljenje u tijelu i u duhu, koje prati ljudski život, može se s naukom i milošću Isusovom nadvladati i pretvoriti u vrhunaravnu radost.

Kao što u turbini snaga potoka postaje kretanje, svjetlo i toplina, tako u Srcu Isusa Raspetoga bol se može pretvoriti u ljubav, u otkupljenje, u zaslugu i u radost.

Nitko nije slavan, sretan i velik kao čovjek koji se junački penje Križnim putem svog života.

U boli je izraženo kršćansko otkupljenje.

Ni jedna se žalost ne može smatrati previše teškom u poredbi s patnjama Isusovim u Njegovoj Muci.

On je od križa učinio znak svoga Kraljevstva i svoga nauka.

Svojom je Krvlju označio put učenicima. Rekao je apostolima i mnoštvu: «Tko ne nosi svoj križ ... nije Mene dostojan» (Mt 10, 38); «Blaženi koji trpe progonstvo» (Mt 5, 10); «Blaženi koji plaču» (Mt 5, 5).

Da nam dokaže svoju ljubav, želio je trpjeti i trpio je u tijelu, u srcu i u duhu sve što u čovječanstvu ima nevolja, protivština, teškoća, straha, uvrjeda, neprijateljstva, poruga, žalosti, gladi, žeđi, bolesti, boli, izdaja, nepravdi, umiranja, smrti.

Ono što je ljubio i ljubi Isus, moraju ljubiti i Njegovi učenici, jer nas je On pozvao na kršćanski život «Ne samo da vjerujemo u Nj, nego i da trpimo za Nj» (Fil 1, 29).

Bol je povlastica svetaca. Oni su je željeli i ona je postala mjerom njihove veličine.

Treba cijeliti bol da je znaš podnijeti. Velikim plećima veliki križevi, malim plećima maleni križevi.

Križ je težak onomu koji ga smireno vuče; lagan je onom koji ga veselo nosi.

U kršćanstvu su dvije kategorije vjernika: niža je onih koji vrše i propovijedaju Isusov zakon; viša je onih koji nose i trpe Isusov križ.

Miljenici su Isusovi oni koji žedaju za kaležom Božje volje, koji je uvijek gorak kao i onaj u Getsemaniju.

«Možete li piti kalež koji ću Ja piti?» zapitao je Isus Ivana i Jakova. Oni odgovoriše velikodušno: «Možemo» (Mt 20, 22).

S. Marija Magdalena Pazzi molila je: Gospodine, ne umrijeti, nego, trpjeti!

Gdje je ljubav, nema teškoća, pa kad bi je i bilo, **slatko je trpjeti onomu koji ljubi Raspetu Ljubav.**

Radost u trpljenju termometar je ljubavi neke duše prema Isusu.

Ispred boli ima raskršće: ili trpjeti što ne možeš uživati; ili uživati što možeš trpjeti.

Sveci su blagovali samo hranu zasoljenu mrtvljenjem.

Uživali su u gorkim stvarima kao da su slatke, a slatke su im bile gorke.

Prihvatili su trpljenje kao radost.

Draži od zlatne krune bio im je trnov vijenac jer je on bio Isusov.

Više nego nositi propeće voljeli su biti propeti, da mogu reći kao sv. Pavao: «Ja nosim u svom tijelu znakove rana Gospodina Isusa» (Gal 6, 17), i nisu samo primili patnje života, nego su ih s najoštrijom pokorom i tražili trapeći svoje tijelo.

Tjelesne bolesti su lijek za grješnike, mučeništvo za svece, dobročinstvo za sve jer nas opominju da nam je domovina na nebesima.

Bol veselo podnesena iz ljubavi prema Isusu jest najčistiji prinos što ga kršćanin može ponuditi svom Spasitelju.

Isus je dokazao ljudima svoju ljubav trpeći za njih; ljudi mogu Njemu dokazati svoju iskrenu ljubav ne govoreći: «Gospodine, Gospodine! ...», nego samo trpeći velikodušno za Nj (Mt 7, 21).

Najslađa je molitva kršćanina: Gledaj, Gospodine, koliko trpim jer Te ljubim.

Najveća slava što je kršćanin može dati Bogu stoji u tome da sa žrtvom Isusa Raspetoga žrtvuje i sebe. Zbog toga je sv. Pavao pisao Rimljanima: «Potičem vas, braćo, radi milosrđa Božjega, da prikažete svoja tjelesa kao žrtvu živu, svetu, ugodnu Bogu» (Rimlj 12, 1).

Raspeti Isus je za mnogo stoljeća bio jedino pravilo herojskih duša koje su živjele u katakombama i pustinjama: i nikad nije, kao na tim mjestima, zastava ljudske slobode i kršćanske svetosti lepršala viša i svečanija na vjetru vjere i povijesti.

Bol je najlakše sredstvo kojim kršćanin može dokazati svoju vjeru u neizmjernu dobrotu Božju. Tko vjeruje da je Gospodin dobar i da sve određuje za naše veće dobro, uvijek je vedar i siguran, u miru kao i u oluji, kao dijete u naručju svoje majke.

Žrtve najdraže Gospodinu nisu one koje smo mi odabrali, nego one koje je htio On.

Neka nitko ne gleda na dar što mu ga Bog pruža, a koji je uvijek nedokučiv, nego na Njegovu ruku i neka je poljubi; to je ruka nebeskoga Oca koji nas ljubi više nego naš zemaljski otac.

Obično ono što je nama ugodno nije ugodno Gospodinu; ono što je ugodno Gospodinu, nije ugodno nama.

«Ono što hoće Bog, hoću i ja» ponavljao je smiješeći se sv. Franjo Saleški u svojim teškim patnjama.

Bol je najzgodniji lijek za očišćenje ljudskog srca i pameti, da čovjeka učini slobodnijim u njegovu penjanju k Bogu.

Slijepac, kad je kirurškim zahvatom oslobođen mretnice, opet vidi sunce; tako i kršćanska duša, kad je bol oslobodi svake priljubljenosti uz vidljiva i osjetna stvorenja, opet vidi sjajne sfere vjere.

Često gubitak bogatstva uklanja zemaljsku brigu; grdnja, kleveta, uvrjeda satiru samoljublje; nezahvalnost, neshvaćanje, progonstvo i zaborav pokazuju ispraznost ljudskih stvari; bolest utišava sjetilnost, samoća diže bilo koju želju svjetske radoznalosti.

Često je bol zamah vjetra koji otvara zatvoren prozor da duši pokaže Raspetoga i Raj.

Bol je najuspješnije okrjepljujuće sredstvo mlakih i slabih duša.

Kao što lozov prut suzi kad je obrezan, ali domalo propupa i raspupi se i procvjeta i obilato rodi, tako i kršćanin, taj mistični prut čokota – Isusa Krista, kad ga rani bol, oživljuje, obnavlja se, rađa divnim plodovima Duha Svetoga.

Milost je provrela iz najveće boli i može se predavati samo preko boli. Bol je najdublji i najširi kanal kroz koji milost otkupljenja prolazi iz Srca Krista Raspetoga u srce kršćanina koji trpi.

Nitko nije toliko koristan i dragocjen u društvenom životu kao patnik koji po primjeru Isusovu, šireći ruke nad svijetom, izvršava u sebi žrtvu Križa i sa svojom boli namjenjuje njezine božanske zasluge čovječanstvu.

Kad je sv. Petar pozivao jeruzalemski narod da dade zadovoljštinu za bogoubojstvo, zapitaše ga: «Što moramo učiniti?». A on odgovori: «Činite pokoru» (Djela 2, 37).

Strpljivo podnesena bol je dragocjen novac kojim se plaćaju sve kazne za naše grijehе po nauku Isusovu i apostolskom propovijedanju.

I grijesi surađuju za dobro kad kršćanina potiču da ljubi svoju bol i čini pokoru za njih.

Bol je sigurno jamstvo za vječno blaženstvo, kako uvjerava Isus: «Vi ćete biti u žalosti, ali vaša će se žalost pretvoriti u radost» (Iv 16, 20).

Tko drži pogled uprt u vječnost gdje će radost i slava odgovarati zemaljskim patnjama, taj ljubi svoj križ i želi ga svaki dan većega: «Ne mogu se porediti patnje ove zemlje s budućom slavom» (Rimlj 8, 18).

Tko više posije, više će i požeti.

Pravi kršćanin ne moli da mu bude olakšana težina križa, nego da mu bude povećana milost da ga nosi s više velikodušnosti.

Neka se nitko ne boji svoje boli. Isus Krist je rekao: «Tko hoće ići za Mnom ... neka Me slijedi» (Mt 16, 24).

On stupa ispred čovjeka koji se penje na svoju Kalvariju daje mu ne samo svoj primjer, nego i svoja pleća da podupire njegov križ.

Pisao je sv. Pavao Galaćanima: «Neka je daleko od mene svaka druga slava osim Križa Kristova» (Gal 6, 14).

MILOST

Milost je dioništvo u Božjem životu koje čovjeku daje Presveto Trojstvo po zaslugama našega Gospodina Isusa Krista i djelovanjem Duha Svetoga.

Kako je djelovanjem Duha Svetoga Riječ Božja uzela ljudsku narav od materinstva Marijina i postala Isus Krist, tako djelovanjem Duha Svetoga utjelovljena Riječ u Krštenju pridružuje sebi svakog čovjeka i čini od njega drugoga Krista. (krist-janin >krstajjanin>kršćanin)

Posljednje večeri svoga umrlog života Isus, vidjevši kako su apostoli još veoma spori u vjerovanju u Njegovo božanstvo, utješi ih govoreći im: « Duh Sveti je koji svjedoči da je Krist Istina» (1 Iv 5, 6).

Mnogo nas puta sv. Pavao u svojim poslanicama upozorava da nitko ne može poznati stvari Božjih pa ne može ni izgovoriti ime Isusovo bez Duha Svetoga.

Sveta Crkva uvijek započinje svoje liturgije zazivajući Ga:

«O dođi, Stvorče, Duše Svet,
Pohodi naše vjernike,
Poteci višnjom milosti
U grudi štono stvori ih!
Darova sedam razdaješ;
Zapali svjetlo u srcu,
Zadahni dušu ljubavlju!»

Sveta Katarina Sienska neprestano Ga je molila da bi u svakom času On ujedinio njezinu dušu s Isusom.

Duh Sveti, kada, gdje i kako hoće, i nitko ne zna u koji čas On može duše obuzeti i do koje ih visine može uznijeti.

Zbog toga kršćanin uvijek živi u budnom očekivanju svojih Duhova kad će i na njega sići Duh Sveti kao u apostole na Pedeseticu.

Drugo sredstvo da postignemo milost jest sinovska pobožnost prema Gospi, Zaručnici Duha Svetoga, Posrednici svake milosti. Isus umirući reče s križa Ivanu i svakomu od nas: «Sinko, evo ti Majke» (Iv 19, 27).

Arkandeo ju je pozdravio kao punu milosti, a sveta Crkva je zaziva kao Majku Božje milosti.

Djelo, s kojim Duh Sveti po Marijinu posredovanju uzdiže dušu do ujedinjenja s Bogom po milosti, zove se pobožnost.

Zbog toga je Isus učio da treba moliti i nikad se ne umoriti (Lk 18, 1). Sv. Pavao je napisao da je pobožnost korisna za sve.

Koliko se neka duša više ujedinjuje u Kristu s Bogom, toliko se više prosvjetljuje, vrhunaravno raspaljuje dotle da je zanesena u nekom neiskazanom ushitu i lako vrši djela korisna i zaslužna za svoj vječni cilj, jer u njoj živi i djeluje sam Bog.

Pobožnost ima svoje korijene u sakramentima, raste u promatranju Gospodina, pupa u slaganju s Božjom voljom, cvate u razmišljanju Sv. pisma, oplodena je molitvom, donosi plod u djelima ljubavi, izljuje u svetosti slatki miris Isusa Krista.

Sakramenti

Nema sigurnijega i dragocjenijega sredstva milosti negoli su sakramenti.

Krštenjem čovjek se vrhunaravno rađa i postaje dijete Božje, kako je Isus navijestio Nikodemu.

Ni jedno ljudsko plemstvo ne će moći nadmašiti ono koje se daje kršćaninu u Krštenju.

Po Krštenju duša odraslog kršćanina je božanstveno oživljena od Duha Svetoga i vjeruje, ufa se i ljubi takovom snagom svjetla, stalnosti, žara, da nadmašuje razum i čovječju snagu i postaje sposobna za vrhunaravna djela.

Kršćanin zahvaljuje svaki dan Gospodinu što mu je udijelio Krštenje po vodi i Duhu Svetomu, u kojemu je postao ud tajanstvenog Tijela Kristova i njegova je duša bila pretvorena u hram Presvetog Trojstva. Tješi se misleći kako će se, po općemu otkupljenju, što ga je izvršio Isus, bezbrojne duše spasiti po Krštenju željom. Kršćanin bi trebao živjeti gajeći u svojoj duši najvrću želju da svoju vjeru može okruniti Krštenjem krvi.

Dužnost je i najviši poticaj savršenosti često misliti na Krštenje, da bismo izjednačili svoj život s previsokim dostojanstvom na koje smo bili uzvišeni, tako da nismo više svoji, nego Kristovi.

Potvrda (Krizma) povećava u kršćaninu posvetnu milost i ulijeva u njegovu dušu dar Mudrosti, da uživa u Božjim stvarima; dar Znanja da osjeća posvuda Gospodina; Razum da u svakom stvorenju nalazi razlog da sve tvrde vjeruje; dar Savjeta da se sigurno penje putovima savršenosti; dar Pobožnosti da zna govoriti sa samim Bogom; dar Jakosti da pobjedonosno nadvlada svaki napadaj vanjskih i nutarnjih napasti; dar Straha Božjega da s pažljivom brigom živi u jedinstvu ljubavi u Isusu Kristu s Bogom.

Krizma u kršćaninu dodaje pečatu djeteta Božjega i pečat borca i apostola Kristova.

Zbog toga, kao što u vojničkom životu nema čovjeka dostojnijega prezira negoli je vojnik koji izdaje i ostavlja svoju zastavu, tako nema ni nedostojnijega kršćanina od onoga koji ne širi svoju vjeru ili je sramoti nemarnošću, nehajem i ljudskim obzirom.

U Euharistiji sam Isus, začetnik vjere i milosti, tajanstveno obnavlja žrtvu križa i daje nam sama sebe kao zalag vječnog života.

Čovjek da živi, treba se svaki dan hraniti zemaljskom hranom; kršćanin bi trebao svaki dan blagovati Tijelo Kristovo. On je tajanstveni ud Isusov i može biti hranjen samo Njegovim Tijelom i Krvlju.

Samo iz nužde neka se kršćanin pričešćuje izvan svete Mise.

U Ispovijedi kršćanin, koji je po smrtnom grijehu izgubio milost, može je uvijek opet naći.

Kršćanin upotrebljava ovaj sakrament što mu je moguće češće, ne samo radi toga da mu se oprostite grijesi, nego i da mu se opet ulije božanski život, da se tako uzmogne sigurnije i žustrije penjati k svetosti.

Svaki kršćanin neka ima svećenika razborita i sveta da ga zna savjetovati u teškim i tamnim časovima njegova života, ali neka se s najvećom slobodom uteče bilo kojemu ovlaštenu svećeniku da dobije milost sakramenta: samo i uvijek Isus odrješuje.

U bolesničkom pomazanju kršćaninu, udarenu teškom bolešću, Gospodin ne samo povećava božanski život, nego mu daje i osobitu milost ili da ozdravi od bolesti koja ga muči, ili da opet bude posvećen u nevinoj ljepoti svoga krštenja, tako da uzmogne uskrsnuti na koncu svijeta sa sjajnim tijelom sličnim onomu uskrslog Isusa Krista.

U Svetom redu bogoslov prima pečat Božjega službenika i postaje oruđe kojim Krist krsti, daje potvrdu, odrješuje, posvećuje, propovijeda i vrši čudesno dijeljenje svoje milosti.

Ženidbu je Isus usporedio sa samim svojim ujedinjenjem sa Crkvom. Ona daje vjernicima milost da se ljube u slatkoj i velikodušnoj vjernosti i da svoj porod odgajaju u kršćanskoj svetosti.

Ovo su kanali po kojima milost neprestano teče u duše iz probodenog Srca Isusa Krista Raspetoga kao voda koja čisti i Krv koja opaja.

Oni pretvaraju zemaljskog čovjeka u savršena i nebeskog Božjeg čovjeka i čine od kršćanskog puka onaj sveti narod, ono kraljevsko svećeništvo što ga poslanica Diognetu uzvisuje kao dušu čovječanstva ovim plemenitim izrazima:

«Kršćani nisu različiti od drugih ljudi po domovini, ni po jeziku, ni po načinu življenja ... Imaju svoju domovinu, ali kao putnici. Prolaze zemljom, ali imaju u Nebu svoj grad. Ljube sve, a od svih su progonjeni. Siromašni su, a obogaćuju mnoge; svega su potrebni, a sve imaju uobilju. Prezreni su, a u prijeziru stječu slavu. Kad čine dobro, kažnjavaju ih kao zločince; kad su kažnjeni i progonjeni, uživaju kao da su slavljani. U jednu riječ, što je duša tijelu, to su kršćani čovječanstvu».

I Sakramentali (blagoslovine) su za kršćanina časne stvari i čini:

- škropljenje blagoslovljenom vodom
- znak križa
- moljenje Očenaša
- ime Isusovo
- blagoslovljeni kruh, sol, Jaganjac (Agnus Dei)
- posipanje pepelom
- moljenje «Ispovijedam se»
- neki prilozima i osobito milostinja
- posvećivanje hramova, oltara, svetog suđa, blagoslivljanje polja
- redovnička zavjetovanja.

Sakramentali imaju osobitu snagu da udaljuju sotonske napasti, da postignu oprostjenje lakih grijeha i ono što je naznačeno u istim molitvama kojima se podjeljuju.

Promatranje

Promatranje je oblik pobožnosti po kojemu se čovjek, oslobođen od zemaljskih briga, uz svjetlo i žar Duha Svetoga, utapa u radosnu ljepotu i u neiskazanu dobrotu Božju.

U promatranju kršćanska duša kuša unaprijed rajske radosti.

Sv. Terezija je govorila svom anđelu: «Nemam što da ti zavidim jer i ja neprestano govorim s istim Gospodinom kojega ti promatraš u Nebu».

Čovjek promatranja ne živi ipak uvijek na koljenima ili zanesen izvan društvenog života, nego mu se drago kretati i u praktičnom životu i uživa kada, pošto je riječju, djelom, trudom, naporom, znojem, žrtvom i suzama gorljivo služio svom Gospodinu, može ponoviti Mu: Gledaj, koliko Te volim!

Nekad je njegovo uzdignuće k Bogu bez slasti utjehe, ali je onda ono neizmjerne zaslužnije, jer je sličnije molitvi Isusovoj, koji je u Getsemaniju molio: «Oče moj, ako me ovaj kalež ne može mimoći, nek se vrši Tvoja volja» (Mt 26, 42).

Čovjek promatranja, kao što je Gabrijel navijestio Zakariji govoreći: «Ja uvijek živim pred licem svog Boga» (Lk 1, 19), klanjajući se i trpeći pretvara svako mjesto u hram, svako stvorenje u žrtveno janje i s gorljivim duhovnim pričestima, kuda god prolazi, zapaljuje vatre ljubavi svom Gospodinu.

On ograđuje unutarnju ćeliju svog duha trnovim grmom pokore kako je učinila sveta Katarina Sienska, kad je po naredbi samog Isusa morala izići iz Fontebranda i postati apostolka Italije.

Posao bez promatranja uzaludna je muka, neuspješno djelo, vatra bez topline kojoj je suđeno da se utrne.

Ljudi promatranja potiču na sažaljenje ljudi koji traže kako da se zabave, čiji je duh toliko sklon da se udalji od Boga.

Tko hoće živjeti s mišlju i sa srcem u Bogu u kojemu se svaka duša slatko smiruje, taj drage volje pušta da ga Duh Sveti gura u stroge vedrine samoće.

Kako se u buci ne može razabrati glazba ni ljudski glas, to manje se u svjetskom urnebesu može čuti Božja riječ. «Dođi u samoću i govorit ću ti», rekao je Gospodin Ozeji (Os 2,14).

Duša, koja je potpuno zadubljena u Bogu, ne sjeća se više ničega, ni vremena, ni studeni, ni topline, ni onih koji je okružuju.

Život promatranja Isus je označio kao bolji dio: da ga podržiš, korisno je često se sabrati, kako je preporučio božanski Spasitelj svojim apostolima. To biva u mjesečnim sabranjima i duhovnim vježbama, birajući najradije mjesta posvećena Marijinim čudesima, junaštvima svetaca ili pobožna skloništa, koja su pjevanje psalama, pokore, šutnja redovnika, pretvorili u rajske oaze.

Osobito svet apostol osjeća neutaživu potrebu ovih duhovnih povlačenja u samoću, jer kako on mora uvijek davati, lako ostaje bez milosti koju nosi.

Tko mnogo radi preko dana, potrebno mu je i često ispitivanje savjesti, ne samo da se očisti od svojih nedostataka, nego nadasve da zaroni u neizmjerano svjetlo i ljubav Boga, koji živi u bazilici svake duše još sjajnije nego u svemiru.

Bdijenja u noćnoj tišini, u jedinstvu s pjevanjem psalama u opatijama, u kartuzijama, u trapama, u karmelima, u samostanima, veoma su podesna da raspale duh promatranja.

Da se popnu do najviših vrhunaca kršćanskog promatranja, mnogi bježe od svijeta i zatvaraju se u pustinje i u svete klaustre. Ali tko mora živjeti u svijetu, taj nalazi svoju najsabraniju samoću u hramu, pred euharistijskim Svetohraništem, gdje se, kao s Jakovljeva oltara, sjajnije dižu anđeoske ljestve promatranja.

Slatko je uživati Boga u skladu svemira i u dubinama svoje duše, ali Ga je još slađe uživati u neiskazanim slastima presvetog Sakramenta, gdje živi Utjelovljena Riječ.

U stvorenju i u ljudskom duhu On, Utjelovljeni Bog odražava svoj sjaj, ali u euharistijskom Svetohraništu sja ista Njegova osoba u svoj božanskoj ljepoti.

Kršćanski bi život morao biti neprestano, najnježnije promatranje Isusa koji živi u Euharistiji.

Kad ljubiš nekog prijatelja, htio bi uvijek biti u njegovoj blizini: Isus je najljubazniji i najvjerniji Prijatelj.

Kad si siromah, utječeš se onomu koji je bogat, da zamoliš pomoć: Isus je Gospodar Neba i zemlje.

Kad si gladan, tražiš prostrt stol: Isus je Kruh života.

Kad si žedan, trčiš na vrelo vode da utažiš žeđ: Isus je vrelo iz kojega izvire voda čista i vječna.

Cvjetanje svetosti i uspjeh svakog apostolata nastaju zahvaljujući ne toliko znanosti ili trudu, nego uskom sjedinjenju s Gospodinom u Euharistiji, jučer, danas i uvijek.

Najradosniji čin čovjeka promatranja jest sv. Pričest, po kojoj Gospodin, kojemu nije dosta svemir, silazi u nj da se tu nastani.

Kao što se u Prikazanju kod Mise one kapljice vode ulivene u kalež gube i nestaju u vinu, tako i duša čovjeka koji se pričešćuje nestaje u Isusovu božanstvu i On je posvećuje, opaja, jača.

U sv. Pričesti čovjek daje Isusu s pouzdanom poniznošću srce maleno, škrto i ogorčeno; a Isus, u slatkoj radosti daje čovjeku svoje Srce veliko, bogato i preslatko.

Ova čudesna izmjena je najviši vrhunac kršćanskog promatranja.

Sv. Terezija Avilska govorila je nekog dana Isusu: «Gospodine, zajamči mi svakidašnju Pričest i ja se odričem Raja».

«O preslatki Gospodine Isuse, molio je sv. Bonaventura, rani i mene svojom preslatkom i spasonosnom ljubavlju, da moja duša počine u vedroj i apostolskoj Tvojim presvetoj ljubavi. Moja duša neka Te želi i neka se očisti u očekivanju Raja, i uzdiše samo za tim da se odijeli od tijela da uvijek bude s Tobom. Ti si, Gospodine, radost anđela, snaga svetaca, naš preslatki svagdašnji kruh. Moje srce neka uvijek gladauje i žeda Tebe Isuse, i neka se naslađuje u slastima tvoje ljubavi».

BOŽJA LJUBAV

Drugi oblik pobožnosti je savršeno slaganje naše volje s voljom Božjom.

Tko nastoji u svakoj stvari izvršiti volju Gospodnju, čini punim, plemenitim i svetim svoj život.

Živjeti znači ljubiti: ljubiti znači služiti. Ali čovjek ili služi samom sebi ili nekom stvorenju, ili Bogu.

Jedino sredstvo da se savršeno ispuni razlog života ovo je: služiti jedino Bogu upriličujući se Njegovoj volji.

Kad je kršćanin na mjesto svoga ljudskog «ja» stavio Božje «ja», i na mjesto svoje ljudske volje Božju, onda ne samo ne će nikada pogriješiti, nego postaje svemoguć, jer «ništa nije nemoguće Bogu» (Lk 1, 37).

Potvrda ove istine stoji u činjenici što čovjek u svemu poslušan Bogu uvijek na kraju pjeva pobjedu i živi u savršenom miru i vedrini. Nitko nije jak kao kršćanin koji vrši ono što hoće Bog.

Slaganje s Božjom voljom, kad je potpuno, to je najherojskije mučeništvo koje se može prikazati Gospodinu kao svjedočanstvo vjere i ljubavi.

U mučeništvu krvi ništi se tijelo, u mučeništvu volje žrtvuje se i tijelo i duh.

Nitko ne će nikad biti tako velik u povijesti i u besmrtnosti kao onaj koji u društvenom životu dragovoljno postane najposlušnije oruđe Božje volje.

Tko je bacio svoju volju u Božju volju puštajući da ga ova sprži i istroši, postat će dobar poput Njega.

Kad je Isusa volja Očeva uzvisila na mučeništvo križa, sve je privukao sebi; tako će i svaki kršćanin postati osvajač duša kad potpuno izvrši volju Gospodnju.

Ujedinjenost s voljom Božjom čini dušu nepobjedivom protiv bilo koje napasti, daje božansku vrijednost svakom ljudskom djelu obogaćujući ga vrhunaravnom zaslugom za Raj.

Sveci su vršeći Božju volju postali savršeni Božji ljudi, obdareni čudesnom stvaralačkom izvornošću i nepobjedivom snagom značaja.

U životopisu blaženog Julijana Eymard (Emar) čita se da je jednom, pošto je dugo promatrao Isusa u Euharistiji, učinio pred svojim Gospodinom ovaj zavjet: «Moj Isuse, kao što Ti nisi imao ljudsku osobnost, nego si htio da tvoje čovječstvo živi u osobi božanske Riječi, tako i ja hoću da moje čovječstvo ima samo u Tebi, Riječi Božja, svoju osobu».

Ovo odricanje svoje osobnosti bl. Emar - koje je stvarno nemoguće! – (op. prev.) nije bilo drugo do jeka one velike pjesme ljubavi koju je Pavao apostol pjevao pred Galaćanima: «Bio sam propet s Kristom i ne živim više ja, nego Krist živi u meni» (Gal 2, 20).

Kršćanska duša počinje svaki svoj dan govoreći: «Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi Tvojjoj» (Lk 1, 38). «Kako su oči službenice uvijek okrenute na mig svoje gospodarice, tako su moje oči uprte u Te, moj Gospodine» (Ps 122, 2).

U danima radosti kao i nesreće, kršćanin ponavlja s psalmistom: «Ovaj je dan učinio Gospodin, klikćimo i veselimo se u njemu» (Ps 117, 24).

Božja se volja očituje u Providnosti po kojoj Bog govori ljudima preko svakidašnjih zgoda povijesti i prirode, u zvanju, u kojemu On po Duhu Svetom prosvjetljuje, potiče i upravlja duše u neki osobiti stalež života; u poslušnost, po kojoj On govori čovjeku glasom onoga koji je zakonito na čelu Crkve, obitelji, domovine i bilo koje zakonito ustanovljene društvene zajednice.

Providnost (Bog VIDI ono što mi ne vidimo.)

Ništa se ne događa u svemiru i u čovječanstvu što nije htio ili pripustio Bog na svoju veću slavu: u njoj je i najveće dobro i najveselija radost čovjekova.

Tako je Isus pjevao u svom govoru na Gori.

Sav je svemir udešen po divnoj mjeri i najslađoj ljubavi.

Ni mi ne ljubimo sami sebe koliko Bog ljubi svakoga od nas.

Mi ne poznajemo svih tajanstvenih djela Njegove mudrosti, ali znamo da je On neizmjerljivo dobar.

Zbog toga i sama ljudska mudrost traži da se ujedini s voljom Božjom koja se očituje u Providnosti.

U svako vrijeme i u svakoj prigodi bila bol ili radost, zdravlje ili bolest, uspjeh ili neuspjeh, obilje ili bijeda, mir ili rat, čast ili prezir, kiša ili vedrina, studen ili vrućina, kršćanin će ne samo predano ponavljati: «Gospodine, neka bude volja tvoja», nego on i veselo ljubi i grli što hoće Bog i zahvaljuje Mu na tome.

Kršćanin, koji vjeruje u Providnost, nikad se ne smućuje, ne uznemiruje se, ne brine se previše, ničega se ne boji. On je optimist, jer se potpuno oslanja na Božju volju koju on vidi i klanja joj se u malim kao i u velikim zbivanjima prirode, društva, svog života.

On se zamišlja kao kamen nekog hrama i pušta da ga Gospodin smjesti kako hoće, na vršak ili u temelj.

Zna da je u tijelu Crkve ud Kristov i smatra čašću što ga On pokreće kada i kako se Njemu sviđa.

Raduje se što je i on žica u gitari svemira i sretan je kad ga Gospodin dirne da ugodu bilo koju melodiju, bila ona vesela, bila ozbiljna.

Zvanje

Božja se volja očituje i upravo u duši nekim osobitim i dubokim pozivom koji se naziva zvanje.

Kao što svaka zvijezda na nebu slijedi svoju putanju, tako i svaki čovjek u povijesti mora ići onim osobitim putem koji mu je Gospodin zacrtao.

Zvanja su sva od Boga: sva su upravljena na Njegovu veću slavu i na zajedničko dobro: ali nisu sva istog stupnja. Najviše je zvanje apostolata u djevičanskom staležu.

Kad Gospodin zove neku dušu da Ga slijedi, uvijek joj govori kao onom mladiću u Evandjelju: «Ako hoćeš ...» (Mt 19, 21).

Najvećoj velikodušnosti odgovaraju najslavnija zvanja. S ovima su nerazdruživo spojene milosti potrebne za njihovo vršenje jer je Bog uvijek vjeran (1 Sol 5, 24).

Strašna je odgovornost onoga koji je imao poziv na apostolat i nije ga slijedio, ostajući u okviru svoga egoističnog ljudskog računa.

Išchezli su u sjeni najžalosnije tuge likovi onih mladića u Evandjelju koji, pozvani od Učitelja da Ga slijede na obalama Kafarnaumskog jezera, nisu imali odvažnosti da sve ostave i da se

popnu u lađu u koju se ukrcala prva apostolska četa, jer su bili priljubljeni uza svoje bogatstvo ili svoje obitelji ili svoje strasti.

Kad Gospodin zove, potrebno je odmah ustati. Tko sumnja, nije uzvjerovao i teško vrijeda dobrotu svoga Gospodina koji mu pruža ruku da ga povede iz običnog života u slavni život apostolata.

Tko je pozvan na apostolat, mora ozbiljno ostaviti kuću, rodbinu, bogatstvo, službe, da s odlučnom voljom, pod svaku cijenu, zatvorenih očiju, sa zanosom, bez žaljenja, ide putem određenim od Boga.

Vršeći svoje zvanje mora se postojano ići, bez lakoumnosti, bez žalosti, bez znatiželjnosti, bez ustavljanja, bez oklijevanja, bez gledanja natrag, s radom i gorljivošću, izdržljivo sve do kraja.

Tko je dobio zvanje, mora ga junački braniti od neprijatelja unutarnjih i vanjskih, jer je opora i duga borba onoga koji hoće slijediti golgotskog Mučenika.

Zvanje se može sačuvati razborito svladavajući svoje sklonosti usmjerujući ih po svjetlu Evandjelja, po milosti sakramenata i pobožnosti, k poniženju i slavi u koju se popeo Isus Krist.

Tko hoće živjeti u savršenosti, mora veselo slijediti Učitelja koji pred svima ide kao gorostas, da ne ostanemo daleko od Njega i ne izgubimo Ga iz vida. Sveti Pavao je nazvao trkom svoj apostolski put. Kraljevstvo Božje ne pripada sporima, sanjivima, dangubama, lijenima, nego ljudima odvažne volje, koji kao trkač u trkalištu, mačevalac na stadionu, neprestano trče i bore se. «Tako trčite da uzmognete stići» (1 Kor 9, 24).

Svaka duša, koja je pozvana na savršenost i na apostolat, mora junački moliti, trpjeti, raditi birajući uvijek ono što je oporije, gorče, teže, uspravnije, strmije, mučnije, kao što je činio Isus, koji je slušao svog Oca do smrti i to smrti na križu.

Poslušnost

Najlakši način da spojimo svoju volju s voljom Božjom jest poslušnost.

Isus je slušao preko trideset godina Mariju i Josipa. Na tlu radionice u Nazaretu još stoji napisana riječ u koju je sv. Luka salio sav život mladića Isusa: «I bio im je podložan» (Lk 2, 51).

U svom javnom životu neprestano je ponavljao apostolima i narodu: «Kad budem uzdignut na Križ, onda ćete spoznati da Ja ne činim ništa od sebe, nego govorim uvijek kako Me Otac naučio ... i uvijek činim što je Njemu drago» (Iv 8, 28 – 29).

Kad Mu je u Getsemaniju anđeo pružio kalež pun ljudskih bezakonja, Isus je osjetio beskrajnu odvratnost, ali je rekao: «Oče, neka ne bude moja volja, nego Tvoja» (Lk 22, 42). I tada Ga je anđeo utješio.

Posljednja riječ što ju je izgovorio na križu bijaše ova: «Oče, u Tvoje ruke predajem svoj duh» (Lk 23, 46).

Sv. Pavao piše da je Isus, da bude proslavljen kao vječni svećenik čovječanstva, «iskusio u svojoj mucu težinu poslušnosti i umrijevši postao uzrok vječnog spasenja svima koji su Mu poslušni» (Hebr 5, 8 – 9).

Petar i Pavao živo preporučuju u svojim poslanicama: «Budite poslušni svojim poglavarima i budite im pokorni» (Hebr 13, 17); «Tko se opire vlasti, opire se Božjoj odredbi» (Rimlj 13, 2); «Budite poslušni iz ljubavi prema Gospodinu svakoj ljudskoj ustanovi ... Ovo je volja Božja: da čineći dobro ušutkate neosnovana govorkanja bezumnih ljudi. Pokoravajte se kao SLOBODNI, ali ne služeći se slobodom kao izgovorom za svoju zloću ...» (1 Petr 2, 13).

Kao što vjera ne zamračuje znanosti, tako ni poslušnost ne ruši ljudske slobode.

Ako je sloboda duhovna moć po kojoj čovjek bira najzgodnija sredstva da postigne svoj posljednji cilj, očito je da nitko nikad ne će biti tako slobodan i siguran, i popeti se do najviših vrhunaca savršenosti kao onaj koji bude slijedio poslušnost kao nepogrješivog vođu svojih djela.

Kršćanin ne treba raditi samo sa svjetlom razuma koji može prosuđivati jedino po mjeri osjetnoga i shvatljivoga, nego mora raditi s vjerom, koja nadmašuje materiju i znanje i oslanja se na svemogućnost i na neizmjernu dobrotu Božju.

Kao što nije ljudski raditi po nagonu bez razuma, tako nije kršćanski raditi samo po razumu bez vjere.

Sv. Augustin opaža: «Nismo bili pozvani da budemo razumni, nego vjerni».

Poslušnost, kao i vjera, razumni je poklon Boga.

Ali više se treba pokoravati Bogu nego ljudima. Zbog toga poslušnost ljudima mora biti potpuno prosvijetljena zakonom i Duhom Božjim, a poslušnost Bogu mora biti BEZUVJETNA kao ona Abrahamova kad se penjao na Moriju da žrtvuje svoga jedinoga sina, a nije tražio od Boga razlog te zapovijedi.

Poslušnost mora biti voljno gorljiva, vesela, zanosna, jer Bog ljubi vesela darovatelja i hoće da Mu služe samo duše koje izgaraju od ljubavi.

Kršćanin koji sluša može i svoju misao upriličiti prema volji onoga koji zapovijeda, ne samo u izvršenju, nego i u nakani i osjećanju.

Sveti Bernard je ovako opisao poslušna čovjeka: «On ne zna za skanjivanje, jer kao vojnik, uvijek očekuje zapovijed svoga kralja. Ne zna za tromost. Nikad ne govori: sutra. Uvijek je spreman govoriti, hodati, raditi».

Sv. Ivan Klimak slavio je poslušnost nazivajući je svojevolumnom smrću, grobom vlastite volje, oslobođenjem od svake radoznalosti, sigurnim uspjehom na svakom ispitu, nepobitnim razlogom opravdanja pred Božjim sudom za svaki učinjeni čin, plovidbom bez opasnosti brodoloma putem u Raj kao u snu izvršenim, svršetkom bilo koje brige, jer je drugima prepustila svaku odgovornost potpunim odricanjem zadovoljenja svojim ukusima, da zadovolji samo Božje želje.

Tijelo sluša duh u onoj mjeri s kojom duh sluša Boga. Sv. Jeronim piše: «Što više budemo slušali Boga, to će više Bog slušati nas kad Ga budemo molili».

RAZMATRANJA

Treći oblik pobožnosti je razmatranje po kojemu Duh Sveti vodi duše da upoznaju i da uzljube u Svetom pismu volju, savjet, želju Božju.

Sve ljudske knjige stare i nisu uvijek prikladne za svaku osobu, naobrazbu, vrijeme, narod; ali Sveto pismo je knjiga trajno nova, posvuda jasna.

Čitanje ove Knjige, koja nosi pečat vječnosti, budi u svakoj duši, prema njezinim duhovnim potrebama, najrazličitija i najvelikodušnja nadahnuća, kao što svjetlo lomeći se na vjenčićima cvijeća budi različite boje.

Najdragocjeniji biser Svetoga pisma je Evandjelje: u stara vremena mnogi su ga kršćani nosili na srcu.

Raspelo i ružarij divne su sinteze života i nauka Isusova; ali se ne mogu shvatiti ako nismo razmatrali Evandjelje.

Kršćanin ne može s plodom primati euharistijski kruh ako se prije nije nahranio Božjom riječju sadržanom u Evandjelju.

Teško je u svetoj Pričesti gorljivo primati Riječ Božju, ako nisi **razmatrao** Božju riječ.

Ne može se razumjeti Sveto pismo bez milosti Duha Svetoga koji ga je nadahnuo, kao što se ne može čitati knjiga bez svjetla. Zbog toga, prije razmatranja treba zazvati Duha Svetoga.

I budući da je Isus povjerio učećoj Crkvi nepogrješivu vlast da tumači Knjige objave, onaj koji razmatra, mora slijediti tumačenje živog crkvenog učiteljstva da ne upadne u opasnost da sluša svoj oholi duh mjesto Duha Svetoga.

Tko hoće dobro razmatrati, neka svake večeri, prije nego zaspi pripravi predmet svog razmatranja, da on preko noći proklija u njegovoj duši kao sjemenka u tami brazde.

Svaka metoda može biti dobra za razmatranje: veoma je praktična ona Ignacijeve škole koja upotrebljava uspomenu da se sjeti, razum da ispituje, volju da primijeni neku riječ ili neki događaj Evanđelja na svoj život.

Uspomena se vježba živo predočivši sliku mjesta, vremena, prilika, u kojima je Isus živio i govorio.

Razum se vježba ispitujući u evanđeoskom događaju tko je, što je, kako je, kada, gdje, kojim sredstvima, u koju je svrhu učinio čudo ili rekao riječ koju hoćemo razmatrati.

Volja se vježba pobuđujući živu želju da slušamo ili nasljeđujemo Isusa, moleći Ga za milost da Ga slijedimo, prikazujući Mu odluku da ćemo popravljati svoju ćud, kako bismo se sve bliže primakli Njegovoj božanskoj savršenosti.

Tko hoće da s plodom razmatra, neka usredotoči svoju pamet na neki evanđeoski predmet ne brinući se za ono što će zaključiti: Božja riječ ima u sebi Božju milost i ova shodno klija i cvjeta prema različitim potrebama svake duše.

Riječi Isusove tako su pune vatre i svjetla da mogu nasititi dušu za mnogo vremena.

Besmrtna Isusova riječ: «Ja sam izabrao vas i postavio sam vas da idete i velik plod donesete i da vaš plod ostane navijeke» (Iv 15, 16), ili ona druga: «Bez mene ne možete učiniti ništa» (Iv 15, 5), mogu biti predmet razmatranja za jednog apostola.

Osam prošnja u Očenašu, osam blaženstava, osam prisposoba o Božjem Kraljevstvu, sedam riječi Isusa Krista na Križu mogu biti predmet razmišljanja za čitav jedan život.

Bitno je da razmatranje nije umovanje u zraku, niti vježba odijeljena od života, nego da raspljuje našu euharistijsku Pričest, da ravna našim ispitivanjem savjesti, da razgori naše pohode Isusu u Sakramentu, da nadahnu sva djela našega dana, da čovjeka učini boljim kršćaninom.

Isus u duši, koja svako jutro pobožno razmatra Njegovo Evanđelje, pojavljuje se da utiša oluju njezinih strasti, da rastjera vjetrove napasti, da raspali energiju razuma i volje te ih s novim poletom i na sigurnijem putu upravi prema željenom cilju – Raju.

Razmatranje je često puta i prijateljski razgovor duše s Isusom, kao onaj Nikodemov u Jeruzalemu uvečer Pashe, onaj Samaritanke uz bunar u Sihemu, onaj Kananejke na žalu Feničkog mora, onaj stotnikov u Kafarnaumu, onaj mjesečareva oca na podnožju Tabora.

Čitanje života svetaca, koje Crkva pokazuje kršćanskom puku više zbog toga da ih nasljeđuje nego da im se moli, nužna je dopuna razmatranja knjiga Svetog pisma.

Svetac je onaj koji Evanđelje slijedi i živi u herojskom stupnju.

Svete hagiografije (životi svetaca) kisik su kršćanske pobožnosti.

Sveti Augustin, gledajući strogost redovnika koji su živjeli u pokori blizu Milana, reče sam sebi: «Ako ovi i mogu, a zašto ne bih i ja?» - i okani se svojih zlih navika.

Tko živi sa svecima, postaje svet: radi toga Crkva kiti liturgijski ciklus uspomenom svojih heroja koji su živjeli i umrli za Isusa Krista. Sveci se ne rađaju, svecem se postaje iz dana u dan. Razmatrajući njihov život lagano i sami kročimo sigurnim i već uhodanim stazama svetosti.

MOLITVA

Četvrti oblik pobožnosti je molitva kojom od Gospodina prosimo milosti nužne našem vremenitom i vječnom životu.

Gospodin nije dao ljudima sva dobra koja im trebaju da bismo svaki dan bili obvezni misliti na Nj i Njemu se utjecati molitvom.

Na Maslinskoj gori je Isus ukorio apostole: «Dosad niste od mene tražili ništa» (Iv 16, 24); i još je rekao: «Molite i dat će vam se; kucajte i otvorit će vam se; tražite i naći ćete» (Mt 7, 7).

Vrijeme uloženo u molitvu nikad nije izgubljeno vrijeme.

Molitva čini čovjeka sposobnim da nadvlada samog Boga, jer je On obećao da će uslišati sve molitve.

Kako je riječ dokaz da je u čovjeku duhovna duša, tako je molitva dokaz da u kršćaninu stanuje Duh Sveti.

Kad kršćanin moli, Duh Sveti moli u njemu Oca, kako uči sv. Pavao (Rimlj 8, 15). Zbog toga je bilo koja molitva neprevarljivo uvijek uslišana u Nebu i nitko nije moćan kao onaj koji moli.

Molitva pobjeđuje narav: nisu svetišta ni slike Djevice i svetaca, koji postižu čudesa, nego molitve koje upravljamo Gospodinu na onim mjestima i pred onim svetim prilikama i zazivamo zagovor Marijin i nebeskih blaženika.

Molitva je kao onaj čudotvorni Mojsijev štap: ona postiže svako Božje čudo.

Molitva pobjeđuje Sotonu. Sotona je mnogo pametniji i jači od čovjeka, ali molitva je kao sjajni mač arkanđela sv. Mihaela koji je nadvladao zlog duha.

Tko malo moli, molit će sve manje; tko mnogo moli, molit će sve više. Zato sv. Pavao opominje Timoteja da se vježba u molitvi.

Usmena molitva, koja se zove tako jer se obavlja ustima, malo vrijedi ako je izgovaramo samo usnama, a ne prati je osjećanje srca i pažnja pameti.

Molitve ne smiju biti gomila riječi i raznih vježbi ili svjetiljke koje se dime, nego moraju biti plamenje koje veselo gori i sja.

Kad se moli, nužno je znati s kim govorimo i što molimo, jer moliti znači razgovarati s Bogom.

Kad bi čovjek govorio sam sa sobom i ne bi znao što govori, morali bismo pomisliti da je lud.

Prava je ludost molitva izgovorena bez promišljanja, kad govoriš s Bogom i ne znajući što od Njega tražiš.

Treba se pripraviti na molitvu: tko ide nekom vladaru, taj promišlja što mu ima reći; tko ide nekoj dragoj osobi, izgara od želje da je zagrlji.

Molitva je dobro obavljena kad se uzdiže k Bogu bez ikakve sumnje da će biti uslišana, premda ne možemo znati kako će je i kada primiti Gospodin. Oblak, koji se od mora penje k nebu, uvijek se vraća na zemlju pun vode, ali nitko ne zna kamo će ga vjetrovi ponijeti i kad će ga sunce rastopiti.

Molitva se mora obavljati bez ijednoga smrtnog grijeha, ili barem sa željom da ćemo se odmah vratiti u stanje prijateljstva s Bogom ako smo upali u teški grijeh.

Tko nosi u srcu mržnju na svog bližnjega, taj ne može moliti, jer čovjeku koji ulazi u hram da položi svoj propisani prilog, Gospodin govori: «Pođi najprije da se izmiriš sa bratom svojim, a onda se vrati da prikažeš svoj dar» (Mt 5, 24).

Neoprostiv uvjet da molitva bude uslišana jest da je obavljena bez oholosti, jer oholomu farizeju, koji je molio pred oltarom, Gospodin nije udijelio milosti, dok je rado primio molitvu poniznog i priprostog carinika, koji je u dnu hrama priznavao svoj grijeh (Lk 18, 10 – 14).

Isus je učio da se molitva ima obavljati bez mnogo riječi, jer Otac već zna ono što duši treba.

Najdragocjenija je molitva Očenaš koju je sam Isus naučio apostole.

Najmilija Gospodinu i najčovječnija je molitva pokajanja i zahvalnosti.

Najsvečanija je psaltir.

Najlakša je strjelovita molitvica koja ljubavlju pogađa Božje Srce.

Najsavršenija je molitva uz post i milostinju.

Najjednostavnija je znak križa kojim se očituje čitava vjera kršćanstva i posvećuje se pamet, srce i tijelo sa svakim svojim činom Presvetom Trojstvu, kojemu svaki kršćanin pripada po zaslugama Isusa Krista rassetoga.

Najpotpunija, koja obuhvaća svaki oblik molitve, jest sv. Misa u kojoj sam Isus, svećenik i žrtva, prikazuje Ocu zasluge svoje muke i svoje smrti. Poslije sv. Mise najzaslužnije molitve su Križni put i sv. Krunica u kojima s Marijom razmatramo i pratimo otajstva Isusovog života i smrti.

Hodočašća k najglasovitijim svetištima Blažene Djevice Marije i svetaca, gdje se osjetljivije po čudesima očituje svemogućnost Isusova, veoma su korisna pomagala da se poveća kršćanska pobožnost.

Živa uspomena rodbine i prijatelja, koji su promijenili boravište i popeli se iz vremena u vječnost, također je kršćaninu povod da pobožno moli, bilo da prikazuje molitve za njihove blagoslovljene duše, bilo da ih zaziva kao zaštitnike ako su u Čistilištu ili su već u vječnom Božjem svjetlu. Ni jedan nam svetac ne će isprositi više milosti negoli otac ili majka koji su prije nas otišli u Nebo.

Svaki duh hvali Gospodina i svaki je oblik molitve dobar, ali treba zajedničku molitvu pretpostaviti pojedinačnoj i liturgijsku pučkoj.

Službe društvene pobožnosti svečano obavljene saziđuju i krijepe one koji ih obavljaju i koji im prisustvuju.

Crkva je započela s liturgijom u dvorani Posljednje večere gdje su zajedno molili Marija, apostoli, učenici i pobožne žene. U svako vrijeme kršćanske su bazilike bile velike kuće javne molitve.

Sveti obredi liturgijskog ciklusa, koji obnavljaju uspomenu otajstva Isusova života, kad se prikazuju sa svim svojim dramatskim sjajem, u hramovima lijepim i umjetnički urešenima, čistim, sjajnim, cvijećem okićenim i tamjanom nakađenim, daju dušama neke božanske drhtaje i ganuća.

Na osobit način liturgijska molitva dobiva najviše vrhunaravni i društveni tonaliteta kad je praćena pjesmom čitave kršćanske skupštine. Tako su učili sa žarkim preporukama sv. Pavao, sv. Ambrozije, sv. Grgur Veliki.

Kršćanin, i kad pojedinačno moli, ne može zaboraviti da je ud otajstvenog Isusovog tijela – Crkve.

Njegovo srce postaje stvarno svećeničko kad uključuje u svojoj prošnji sve ljudske tjeskobe, da za sve prosi nebeske utjehe.

Progonstva protiv Crkve što ih podjaruje sotona, grijesi, svetogrđa, odmetništva, sablazni, nećudoređe i nevjera koja truje moderno društvo, manjkavost svetosti kod klera, žara kod apostola, gorljivosti u svetim samostanima, sve to ne smije za kršćanina biti povod za kritiziranje i pesimizam, nego za još usrdniju i trajniju molitvu.

Sveti oprost su blago kršćanske pobožnosti. S njima, po dobroti svete Crkve, možemo primijeniti sebi ili svetim dušama u Čistilištu zasluge Isusa, Marije, svetaca, obogaćujući izvanrednom snagom svoje molitve.

BRATSKA LJUBAV

Peti oblik pobožnosti je bratska ljubav kojom se časti i ljubi Isus koji otajanstveno živi u čovječanstvu od Njega otkupljenom.

U staro vrijeme Crkve «gozba ljubavi» kršćanskog bratstva bila je uvijek priprava za svetu liturgiju.

Kršćanska ljubav nije filantropija, nego štovanje Gospodina koji je vidljiv u čovjeku.

Isus Krist, kao što je sakramentalno u čitavoj posvećenoj Hostiji i u svakom njezinom djeliću, tako i mistično živi u svemu kršćanskom čovječanstvu i u svakom čovjeku.

«Mi smo udovi Njegovih udova, kosti Njegovih kostiju» (Ef 5, 30) pisao je sv. Pavao, «... tako da više nema barbara ili skita, stranca ili Židova, roba ili gospodara; svi smo u Kristu samo jedno» (Kol 3, 11).

Poslije Duhova, kad je božanski život potekao arterijama Crkve koja je postala otajstvenim tijelom Kristovim, a ljudi bili ujedinjeni s Isusom Otkupiteljem kao udovi s glavom i sa srcem, i bio spojen čovjek s čovjekom kao ud s udom, onda se pojavila kršćanska ljubav.

Isus više ne može trpjeti u svom fizičkom tijelu; ali tajanstveno još trpi u siromahu, u bolesniku, u utamničniku, u gladnu, u žednu, i na taj način dovršava svoje muke, dijeleći obilato, preko boli čovječanstva otajstveno utjelovljenog u Njemu, zasluge svoga otkupljenja.

Ljubav sve vjeruje, svemu se nada, sve trpi, sve podnosi, jer kršćanin u svakom čovjeku vidi, osjeća i poštuje svoga Gospodina Isusa Krista.

Čovjek nikad ne će biti dovoljno dobar prema svom bratu, jer bi morao biti beskrajno milosrdan, kao Bog. Posljednja je Isusova molitva za apostole i za sve koji će vjerovati u Njega bila ova: «Da oni među sobom budu jedno kao što smo Ja i Ti, Oče, jedno» (Iv 17, 21).

Sve vrhunaravne krjeposti, stožerne i čudoredne, usmjerene su k bratskoj ljubavi, jer je u njoj završetak kršćanske savršenosti, po zapovijedi Isusovoj: «Ljubite se među sobom i po tome će svi znati da ste moji učenici» (Iv 13, 34 – 35). Zbog toga je bratska ljubav osobna iskaznica kršćanskog puka.

Pobožnost bez ljubavi je neplodno stablo, plamen bez topline.

S ljubavlju je vezana radost i slava zemaljskog i vječnog života čovjekova, kao i njegova pojedinačnog i društvenog života.

Kad u nekoj duši, u nekoj obitelji ili ustanovi ponestane ljubavi, bezuvjetno nastupa smrt i rasap. Gdje nema ljubavi, nema ni Krista koji je život.

Na posljednjem Božjem sudu kršćanin će biti suđen po djelima tjelesnog i duhovnog milosrđa što ih je vršio, kako je Isus navijestio s obronka Maslinske gore uvečer svetog utorka vraćajući se u Betaniju (Mt 25, 34 – 46).

Kršćanska ljubav bitno je vrhunaravna, jer se temelji na vjeri da u čovjeku živi tajanstveno, ali realno Isus Krist.

Kršćanska ljubav je općenita jer ne isključuje nikoga i obuhvaća prijatelje i neprijatelje, sugrađane i strance, katolike i inovjerce, siromahe i bogate, blize i daleke, svete i grješnike.

Kršćanska ljubav je strpljiva, jer nastoji da dobro bude i dobro učinjeno, tako da najprije koristi duhu, a onda tijelu; da bude podijeljeno zakonitim redom, najprije bližnjima za koje nas vežu osobite obveze ljubavi, a onda drugima; da se daje razborito, nikada s razlogom sklonosti, nego po potrebi.

Kršćanska ljubav je velikodušna jer obilato sipa svoje djelo dobra, po bilo kojem polju i nikad ne gleda natrag tražeći zahvalu, jer zna da Isus nagrađuje sve i uvijek. Dobro se množi u djelima ljubavi na zaslugu onomu koji ga čini i na slavu Gospodnju.

Nismo stvoreni za se, nego za druge. Jao tebi ako za se živiš!

Kršćanska ljubav je potpuna, jer u mislima uvijek dobro sudi; u srcu uvijek želi dobro; riječima uvijek dobro govori; u djelu uvijek vrši dobro, sve dobro; svima poklanja dobro. Svaki nedostatak dobra je zlo; dobro je ili potpuno ili ga nema.

Kršćanska ljubav je neiscrppljiva jer ljudski duh, raspaljen od Duha Svetoga, uvijek ima nešto da daje. Kršćanin, i kad je po evanđeoskom savjetu sve prodao i razdijelio siromasima, još će imati beskrajnih duhovnih darova da ih ponudi svojoj braći: molitvu, post, pokoru, osmijeh, dobar primjer, lijepu riječ, ljubav, samu svoju smrt. I kad bude u Raju dionik Božjega bogatstva, još će obilnije bacati na svijet ruže Božjih milosti.

Kršćanska ljubav je radosna, jer duša koja ljubi Isusa nalazi svoju najveću radost uzvraćajući ljubavlju Njegovu neizmjernu ljubav, kad god Ga susretne potrebna u siromasima i patnicima na cesti života.

Ako je pobožnost uzdignuće duše k Bogu da se ujedini s Njime, ljubav je doista njezino postignuće, po nadahnutoj riječi sv. Ivana: «Bog je ljubav i tko je u ljubavi, taj je u Bogu i Bog je u njemu» (Iv 4, 16).

Crkva pjeva u svojoj preslatkoj sekvenciji:
Gdje je ljubav prijateljstvo, ondje je Bog.
Združila nas vjerujemo, ljubav Kristova.
Klikćimo i veselimo se u Njemu.
Bojmo se i ljubimo Boga živoga.
I ljubimo se među sobom iskreno i nježno.
Gdje je ljubav prijateljstvo, ondje je Bog.
Skupimo se, dakle, svi u jednom samo srcu, bdijmo da nas ni jedna misao ne razdvaja.
Neka prestanu zle uvrjede i prepirke.
I usred nas neka živi Krist Bog.
Da i mi uzmogremo vidjeti s blaženima u slavi Tvoje lice, Kriste Bože.
Ovo je beskrajna radost, najslađa za sve vijeke vjekova.
Gdje je ljubav prijateljstvo, ondje je Bog.

Tako budi. Amen

SVETAC

Svetac je kršćanin koji s pobožnošću živi u milosti.
Kao što planet odražava svjetlost sunca, tako svetac odražava u društvenom svijetu ljepotu Krista Boga koji ga oživljuje.

Njegov život je već u Nebu i pripada zemlji samo radi toga da po njoj prosipa ljepote primjera i dragosti ljubavi.

Slobodan, u mislima i čuvstvu, od svake zemaljske i osjetne stvari, svetac nalazi svoje najslađe radosti puštajući da ga sažiže plamen Duha Svetoga koji gori na Isusovu Srcu u Euharistiji.

Potpuno zadovoljava razlog svoga života čineći, iz ljubavi prema Isusu, najveće i najbolje dobro svoj svojoj braći.

U svom svakidašnjem žrtvovanju daje hvalu i slavu samo svom Gospodinu Isusu, privlačeći k Njemu, slatkim čarom svoje dobrote, mnoštvo duša.

Njegovo je tijelo kao bijela uskrсна voštanica koja izgara, njegova duša kao stijenj koji u njoj gori, zapaljen ne čovječjim plamenom, nego od Duha Svetoga, koji ga uzdržava i hrani sa svojih sedam darova.

U ovoj uzvišenoj vrhunarnosti svetac se u društvenom životu pokazuje bogat mirom, radošću, strpljivošću, vjernošću, krotkošću, uzdržljivošću, čistoćom, plodovima Duha Svetoga, kako sv. Pavao piše Galaćanima (Gal 5, 23).

Ali on, koji je primio od punine milosti Isusove Božji život, mora i rasti u njemu.

Bilo koji život, i naravni i vrhunarni, raste ili umire. Svet kršćanin, kao ud Isusova Tijela, mora se sve više sjedinjavati s Glavom i Srcem Njegovim u razmatranju Evanđelja i u euharistijskoj pobožnosti.

Goreći ljubavlju, koju je Duh Sveti izlio u njegovo srce, sokoli malodušne ljude koji se sami ne umiju snaći; sve gradi moralno i duhovno svojim dobrim primjerom; uspravlja one koji griješe, smatra za svoju dužnost pokazivati put onima koji su zalutali s njega.

Koliko je do njega, živi u miru sa svima i nastoji ugoditi svima.

Ljubi, jer zna da će ljubeći biti ljubljen, i na taj će način moći sve više dizati baklju svoje vjere na posudi života: ni jedan društveni vrhunac ne nadmašuje vrh herojske ljubavi.

Vjeri mogu vjerovati mnogi, ali ljubavi vjeruju svi.

Pravi kršćanin ne zavidi nikome, nego se raduje sa svima koji se raduju i trpi sa svima koji trpe; želi da svi mogu živjeti bolje od njega.

Ljubi društveni život kao lako sredstvo da drugima dijeli duhovna i materijalna dobra kojima ga je Bog obdario.

Raduje se što se može smatrati za Božjeg posrednika, korisna svima u velikim i u malim stvarima.

Nikad ne traži svoju korist, nego tuđu i drži se dužnikom sviju.

Upotrebljava svoje ruke da ih sklapa na molitvu Ocu koji je na nebesima, ili da ih velikodušno rastvara na pomoć svojoj braći u potrebi.

Nikad ne govori o svojim bolima, bilo fizičkim ili moralnim i skriva svoje suze da ne poveća žalost braće.

Uvijek se smiješi, milost je razlivena po usnama njegovim i kamo god prolazi, pruža u veselju duha svoju ruku i svoje srce slabima i bolesnima.

On je sijač radosti, one radosti koja nije pretjerana, nego vedra, bistra, čista, nenamještena, koja sama od sebe izvire iz dobra srca u kojemu stanuje Bog, radost neizmjerana.

Ima otvoren karakter kao kuća od stakla u koju svi mogu gledati i ući, sigurni da će tu naći najvredniju slobodu da se ispravljaju i uče.

Blagoslivlja vrijeme u kojemu živi, svoju zemlju i sve što je lijepo, dobro, čovječno, božansko, ali od svih mjesta najviše traži kuće nevolje i boli, od svih doba vrijeme najvećih nevolja da može učiniti više djela milosrđa.

Uvijek je optimist, sve sudi dobro i uvijek se nada dobru. Čvrsto vjeruje u vedro sutra pa i u najburnijim društvenim olujama, jer Gospodin upravlja svakom pojavom u prirodi i u čovječanstvu s neizmjernom dobrotom i mudrošću.

On je misaon i nije površan; zna iz svakog iskustva crpiti jasnije misli i više snage.

Iskrena je značaja i mrzi bilo koje pretvaranje i mlitavost.

Okretan je i slobodan u duhu i u tijelu. Uvijek je spreman raditi i moliti. Ne trpi ljenčarenja, uvijek je ili u trku ili na koljenima.

Gibak i spretan u svakom djelu svog zvanja, što ne zna, to nauči, što je teško, toga se prihvaća, što mu je neukusno, ipak kuša iz ljubavi prema Isusu.

Sve vadi iz vatre svoje čelične volje koja gori od ljubavi, u svemu je naravan, jasan i proziran, bez ikakve primisli. Njegovo je da da, a ne ne!

Radi usrdno i gorljivo, ali uvijek promisli prije što ima izvršiti, nikada ne radi s naglošću koja upropaštava i sramoti i najljepše ideje.

Veoma je uredan jer red umnožava vrijeme i mogućnosti rada.

Točan je radnik. Sve na vrijeme, sve u redu i sve na mjestu.

Čovjek je značaja na kojeg može svako računati. Smatra svetom zadanu riječ.

Radi neumorno i nalazi u zaprekama i u teškoćama ne zastoj, nego razlog zanosnijem i jačem djelovanju, kao što voda potoka raščinja liticu prožimljući je ili je nadvlada popevši se na njezinu visinu.

Ništa nije nemoguće onomu koji hoće i moli.

Ne očituje svoju umornost. Uslužan je svima. Protivljenje i gundanje posao su oholih besposličara.

Misli, sudi, radi uvijek s dobrotom koja sve shvaća, jer je pesimizam kao filoksera koja neumoljivo ništi životnost na bilo kojem polju.

Ne koleba se, jer nesigurnost je gubitak vremena i ne završava ništa. Vojnik koji je strašljiv i neodlučan već je izgubio bitku.

Tko radi, može pogriješiti, ali tko ne radi, griješi uvijek, ponavljao je sveti kardinal Ferreri.

Na mjesto gdje ga je Gospodin postavio nije prikolica koja se daje potezati, nego motor koji sve pokreće i prenosi.

U svakoj društvenoj akciji koja ima dobre svrhe nije vatrogasac koji sve trne, nego bacač plamena.

Rado se bavi malim djelima da postane pokretač golemih zdanja. Prije nego će se usuditi popeti na visoke vrhunce svetosti, razborito osvaja u vršenju malih krjeposti putove koji na njih vode.

Želi da ga isprave, ispituje i s brižnim opažanjem i jednostavnom poniznošću pretresa svoja djela da im svaki dan poboljša način rada, da im poveća aktivnost, da im raširi uspjeh.

Strpljiv je sa svima, osobito s onima koji ga više budu jer su mu bliži.

Zna trpjeti tuđe nedostatke znajući da nema samostana, pa bio to i najsavršeniji, gdje se ne mora vršiti Pavlova zapovijed: «Podnesite terete jedan drugoga» (Gal 6, 2).

Nema sveca koji nema kakav nedostatak. «Ako netko reče da je bez grijeha, lažac je» (Iv 1, 8).

Pravi kršćanin nikad ne dopušta da ga nadvlada zlo, nego uživa u tome da pobijedi zlo dobrim.

Osveta širi zlo, kao što vjetar širi plamen. Oproštenje gasi zlo.

Bog sam sudi. «Tko si ti, da hoćeš suditi tuđeg slugu?» (Rimlj 14, 4).

Ne dopušta da sunce zađe nad nekim neraspoloženjem ili zlovoljom koja mu se pojavila u srcu protiv brata.

Ljubi one koji su mu nanijeli zlo, gotovo s osobitom ljubavlju, po primjeru našega Gospodina koji je s Križa ne samo oprostio, nego i molio Oca za svoje krvnike ispričavajući ih i prikazao svoj život da ih spasi. (Oprosti im Oče jer ne znaju što čine.)

S ljubavlju sudjeluje u tuđim radostima i bolima zaboravljajući svoje boli i svoje radosti.

Poštujući u siromasima Isusa ne daje im ostatke hrane i odijela, nego dijeli s njima što ima najbolje.

Živi sav za druge, osobito za potrebne i bolesnike odvratnije od drugih, zapuštenije i teže: iz rana boli teče melem milosti.

U svakom gostu poštuje s osobitom brigom Isusa koji dolazi u njegovu kuću. Sv. Alfons govoraše da gostoljubivost nije kći siromaštva, nego bratske ljubavi.

Ne kaže nikad za nekog siromaha ili bolesnika: ne poznajem ga, jer u svakom bijedniku trpi Isus.

Nikad ne kaže o nekom prosjaku: varalica je, jer tko smo mi da sudimo o tuđem poštenju? A i bolje je i više puta dati varalici negoli jednom uskratiti potrebitom.

Nikad o onomu kojemu je učinio dobro ne će reći: nezahvalan je, jer Isus obilatije nagrađuje onoga koji zna da za svoje dobro djelo ne će primiti nikakve zahvalnosti i koji možda zna da će se isti poklonjeni novac upotrijebiti s gadnom nezahvalnošću da rani njegovo srce i njegovu čast.

Nikad ne kaže onomu koji se vraća da zatraži pomoć: «već sam previše učinio» jer nitko ne će nikada moći uzvratiti neizmjernu ljubav Isusa koji živi u svakom siromahu.

Nikad ne kaže: ne mogu. Tko bratskoj ljubavi govori: ne mogu, njemu će i Isus odgovoriti: ne mogu! Svako dobro djelo ili zahvalnost koju za njega prima odmah prosljeđuje Bogu, izvoru svakog dobra.

Stoga svaki čin bratske ljubavi uvijek daje sve veću slavu Bogu.

Pravi kršćanin radi i štedi da može sve velikodušnije pomagati siromašniji od sebe: ljubav nikad ne vodi u bijedu, nego vodi k većem obilju po Isusovu obećanju: «Dajte i dat će vam se» (Lk 6, 38).

Ne trpi kod sebe nikakve škrtosti, nego je veseo kad može ustupiti drugima ono što je ljepše, bolje, zgodnije, korisnije, veselije, draže.

Strpljiv je i blag: nikad se ne ljuti. Svojom krotkošću umiruje svako uzburkano srce.

Ne pretjeruje u veselosti, u srdačnosti; neotesanost ruši ljubav.

Ne pravi ustupke familijarnosti, nego otvara srce svima.

Gaji prijateljstvo i rodbinstvo dopisivanjem i razgovorom. Prema prijateljima je sasvim vjeran i pažljiv.

S obzirnošću poštuje povjerene tajne duša i čuva ih u svom srcu kao u srcu Božjemu.
Odvratan mu je svaki hedonizam, individualizam, ekskluzivizam, egoizam, personalizam, nepotizam, to su sve grobovi ljubavi prema bližnjem..
Blagoslivlja svakog čovjeka, sokoli svako dobro djelo, krijepi svako nastojanje oko dobra pa cvalo na bilo kojem polju: dobro je uvijek dobro.
Nije oportunist, ali je uvijek na pravom mjestu u govorenju i u činjenju dobra.
Sjeća se da moraš biti štovani ako hoćeš biti ljubljani.
Rado se stavlja svima na raspolaganje, veseo što u svima može služiti Isusa Krista.
Prima jednostavno i ljubazno sve, bez ikakva izuzetka.
Odriče se drage volje svog ukusa i svoje ugone da ugodi bratu.
Pažljivo hvali gdje god može nekog potaknuti na dobro, ne s nekim pokroviteljskim načinom, nego s iskrenom blagohotnošću.
Živeći s Isusom u Bogu nastoji u svakoj prigodi izvršavati evanđeosku zapovijed svetosti: «Budite sveti jer je svet vaš Otac nebeski» (Mt 5, 48), i moli: Gospodine, učini da budem svetac, brzo svetac, velik svetac!

Svetac je čovjek koji ima samo jedan zakon: ljubav.

Samo jednu zastavu: križ.

Samo jednu radost: Vjeru u Isusa.

Samo jednu knjigu: Evanđelje.

Samo jedno poslanje: apostolat.

Samo jednu riječ: molitvu.

Samo jednu korist: tuđu.

Samo jednu strast: davati.

Samo jednu službu: služiti.

Samo jedno čeznuće: trpjeti.

Samo jednu želju: biti siromah u duhu.

Samo jedan strah: od grijeha.

Samo jedan program: Isusa.

Samo jedan put: put Križa.

Samo jedno sutra: Raj.

Svetac ima otvoreno srce za sve ljude.

Svetac je darežljiv i za svakog ima barem lijepu riječ ili osmijeh.

Svetac je prema svakom obazriv.

Svetac svakoga pažljivo sasluša.

Svetac za svakoga ima vremena.

Svetac je u društvu vrlo ugodan i duhovit.

Svetac nikoga ne ogovara i ne kleveće.

Svetac svakoga opravdava i o svakom misli samo najbolje.

Svetac također griješi i pada ali se kaje i uvijek ustaje.

Svetac svima oprašta sve i traži oprost za svoje propuste.

Svetac rado prihvaća kritike jer mu služe za vlastitu izgradnju.

Svetac malo govori ali puno radi i moli.

Svetac nikada ne prestaje učiti i raditi na svome usavršavanju.

Svetac svakoga poštuje i pušta ispred sebe.

Svetac prima udarce ali ih ne uzvraća.

Svetac je onakav kakav jest, nikada ne glumi neku veću svetost.

Svetac ljubi sve ljude jer je propustan za ljubav koju prima od Boga.

***

Jednog sunčanog proljetnog jutra jedno je dijete šetajući s ocem pored katedrale upitalo: «Tata, zašto su na katedrali ovako zamazani prozori?» Otac se nasmiješio i poveo dječaka unutra. Dijete je dugo promatralo čaroliju osunčanih vitraja i nije reklo ništa. Jednog dana kada su na vjeronauku trebali napisati nešto na temu: Tko je to svetac? - dijete je napisalo: Svetac je čovjek kroz kojeg sja sunce!

SADRŽAJ

Ave Marija

U ISUSU KRISTU

ISUS, U KOJEGA VJERUJEMO

DIVOTE VJERE

Tko vjeruje u Isusa

ISUS, KOJEGA LJUBIMO

Tko ljubi Isusa

ISUS KOJEGA NASLJEDUJEMO

Tko nasljeđuje Isusa

ZA ISUSA KRISTA

SLOBODA RAZUMA

Čovjek ponizan

SLOBODA SRCA

SLOBODA DUHA

Čovjek čist

POBJEDA NAD BOLJU

MILOST

Sakramenti

Promatranje

BOŽJA VOLJA

Providnost

Zvanje

Poslušnost

RAZMIŠLJANJE

MOLITVA

BRATSKA LJUBAV

SVETAC

Tko je svetac?

Dodatak: Glas uredništva